Biblioteca Centrală Regională Hunedoara

Proletari din toate țările, uniți-vă!

Gazeta învățămîntului

organ al Ministerului Învățămîntului și Culturii și al Comitetului Central al Sindicatului Muncitorilor din Învățămînt și Cultură

ANUL IX, Nr. 434 — vineri 6 septembrie 1957 — 6 PAGINI 25 BANI

În întîmpinarea noului an școlar

TITINA CALUGARU: „Prima zi de școală"

Spre noi succese

Curînd de tot, străzile, ulițele, curțile școlilor vor tresalta din nou de bucuria pașilor tinereților școlar. Vacanța își oferă ultimele bucurii cu dărnicia unor zile aurii, tîrzii, de toamnă. „Incepe școala" auzi în fiecare casă. Aici se fac pregătiri pentru pornirea unui „voinic" de 7 ani în clasa I-a. I s-a cumpărat ghiozdan sau i s-a cusut o traistă. I s-a cumpărat un abecedar, o aritmetică, caiete, creioane și gumă. Toate sînt noi-nouțe și au un miros atît de plăcut! Dincolo se îmbracă cu dragoste cărțile și caietele pentru clasa în care a promovat băiatul sau fetița. Librăriile sînt tixite de părinți și școlari. Unii părinți se gîndesc cu grijă cum va face față fiul lor în școala medie. Copiii își fac planuri de viitor. Peste tot gînduri, speranțe, hotărîri pentru lucruri mari.

In mai toate satele și orașele țării școlile sînt gata vărulite și, prin geamurile strălucitoare, lumina străbate în voie. Învățători și învățătoare grijulii împodobesc de zor clasele. Să le placă școlarilor cînd vor intra. Să se simtă bine. Pe alocurea s-au terminat de construit noi săli de clasă, noi clădiri școlare, s-au pus în funcțiune noi internate. Numai în regiunea Pitești sînt gata pregătite 17 noi internate sătești.

Au mai rămas numai cîteva zile și mai sînt atîtea de făcut! Experiența frumoasă, despre care au aflat zilele acestea învățătorii și profesorii la consfătuiri, i-a stimulat mai mult. A aprins mai tare dorința de a munci mai bine. Se fac ultimele verificări ale recensămîntului, sînt vizitați părinții care încă n-au înțeles chemarea puternică a școlii. Învățători și profesori răsfoiesc de zor manuale și programe, planificîndu-și cu grijă materia pe care vor trebui să o predea în noul an școlar. Directori de școli controlează felul cum au fost aranjate atelierele, laboratoarele, bibliotecile, cabinetele, măsoară din ochi stivele de lemne cu care se vor încălzi clasele în timpul iernii.

Așa întîmpină noul an școlar marea, larga masă a învățătorilor și profesorilor.

Discuțiile duse la recentele consfătuiri, mai mult decît cele din anii trecuți, au arătat dorința cadrelor didactice de a pătrunde mai adînc în conținutul problemelor, de a găsi în condițiile actuale și locale cele mai eficace procedee de muncă. La consfătuirea din Satu-Mare s-au discutat măsuri pentru legarea mai temeinică a învățămîntului de viață. La Tecuci s-au dezbătut cu multă seriozitate problemele închegării colectivului școlar, ale transformării acestuia într-o puternică forță colectivă. De unde pînă acum problemele erau tratate mai mult în general, de data aceasta învățătorii și profesorii s-au referit la aspecte concrete ale muncii, scoțînd cu mult curaj la iveală nu numai propriile lor lipsuri, ci și cele ale organelor de îndrumare, ale Ministerului Învățămîntului și Culturii. La consfătuirea ce a avut loc în raionul Găești, cadrele didactice au subliniat necesitatea unui control mai organizat, a unei îndrumări mai concrete.

Aproape peste tot s-a simțit bucuria de a munci în condiții mai bune. Sfaturile populare au sprijinit efectiv lucrările de curățenie, reparații și construcții, acțiunea de aprovizionare cu combustibilul necesar pentru iarnă, de înființare a unor noi cantine și internate. In unele regiuni, situația aceasta s-a extins pe raioane întregi. In raionul Pucioasa, și aproape în toate raioanele regiunii Constanța, datorită unei colaborări fructuoase cu întreprinderile s-au organizat ateliere de lăcătușerie și tîmplărie, s-au amenajat și înzestrat mai bine laboratoarele.

Muncind în astfel de condiții, nu este deloc de mirare că învățătorii și profesorii își pun cu seriozitate acum sarcina îndeplinirii învățămîntului general obligatoriu. Exemplele unor raioane care au reușit să aducă la școală toți copiii de vîrstă școlară nu mai constituie o bravură. Cadrele didactice sînt conștiente că în condițiile actuale se poate realiza pe deplin învățămîntul general obligatoriu de 4 ani, și în foarte multe comune cel de 7 ani.

Învățătorimea noastră a depășit faza de a se mulțumi numai cu cuprinderea copiilor de vîrstă școlară. Ea își pune serioase probleme cu privire la felul cum să se asigure o frecvență regulată, cum să-i ajute pe elevi să îndrăgească școala, cum să-i ajute pe cei care nu au acasă condiții de studiu, în sfîrșit, cum să asigure participarea efectivă a elevilor la desfășurarea procesului de învățămînt. Organizarea unor săli de studiu pentru copiii ai căror părinți sînt prinși în timpul zilei în producție, săli în care copiii să-și pregătească lecțiile sub îndrumarea cadrelor didactice constituie un început bun în această privință.

Toate aceste tendințe pozitive trebuie larg folosite de directorii de școli, de organele de îndrumare și control, de organele sindicale. Mai mult decît pînă acum, în viitorul an școlar se pot asigura succese reale pe linia instruirii și educării tinerei generații în spirit comunist, pe linia politehnizării învățămîntului. Cadrele didactice s-au reîntors la școală pe deplin odihnite, refăcute, cu mintea plină de amintiri frumoase de la munte, de la mare, din orașele și satele natale. Aproape toate își revăd școala cu dorința de a se dărui și mai mult frumoasei și nobilei munci de formare a tinerelor generații. Acum au la îndemînă manuale, mai multe și mai bune, laboratoare, ateliere, aparate, material didactic mai mult decît în anii trecuți.

Experiența anului trecut, rezultatele obținute la examenele de absolvire și de maturitate arată clar în ce direcție trebuie orientat entuziasmul lor, dorința de a munci mai bine. Tot ceea ce a dus la asigurarea unor succese reale trebuie dus mai departe, extins, iar lipsurile semnalate să constituie obiectivul unor serioase măsuri organizatorice ce se vor prevedea în planul de muncă al școlii, al comisiilor metodice.

Nu trebuie uitat că în unele raioane ale țării mai există învățători și profesori delăsători, care manifestă indiferență față de ritmul construcțiilor școlare, sau care încep pregătirile pentru deschiderea anului școlar cînd mai sînt numai cîteva zile pînă la primirea copiilor. Astfel de exemple se întîlnesc nu numai la sate, ci și în orașele mari ale țării, ba chiar și în Capitală. Asemenea cadre e bine să-și dea seama că sînt răspunzătoare de felul cum influențează asupra copiilor prima zi de muncă

(Continuare în pag. 5)

DIFUZAREA MANUALELOR ȘCOLARE

La 1 septembrie a început difuzarea manualelor școlare atît la orașe cît și la sate.

Difuzarea manualelor se face la orașe în librării mari, în raioane special amenajate pentru cartea școlară. Librării întregi sînt destinate difuzării manualelor. La Cluj și Iași s-au creat centre de difuzare direct la școli. Aceste centre sînt deservite de personal din librării, ajutat de personalul administrativ al școlii sau chiar de personal angajat special în acest scop.

Trebuie să semnalăm, însă, cu regret, că nu toate unitățile au înțeles importanța acestei acțiuni. Deși cooperativele sătești trebuiau să se aprovizioneze din timp, totuși pînă la data de 3 septembrie un număr de 47 cooperative din regiunea Craiova și alte 40 cooperative din regiunea Pitești nu s-au prezentat să-și ridice manualele repartizate. Aceeași atitudine au avut-o 35 cooperative din Timișoara și 19 cooperative din regiunea Ploești, raionul Vălenii. Aceste neglijențe trebuie înlăturate de urgență, deoarece părinții și elevii din orașele și raioanele respective, văzînd că în localitățile lor nu se aduc cărți, se deplasează în alte părți, pentru a și le procura, în timp ce la cooperativă manualele ridicate cu întîrziere vor rămîne nevîndute.

O datorie însemnată a cooperativelor în special și a librăriilor în general este aceea de a înapoia de urgență toate manualele pe care le dețin în plus. De asemenea, este necesar să se ceară imediat completarea din stocurile de rezervă acolo unde sînt mai puține manuale. Același lucru trebuie să-l facă și regiunile, spre a nu se bloca cantități de manuale într-un loc, în timp ce altele ar putea avea nevoie de ele. La această acțiune, în mediul rural pot ajuta și cadrele didactice, sfătuind conducerile cooperativelor să facă acest lucru.

Succesul acestei acțiuni atît de importante depinde de felul cum organele de difuzare de la orașe și sate își vor face datoria.

ONORIU TRIFAN

EXPOZIȚIA CĂRȚII ȘCOLARE LA IAȘI

Vechea cetate moldoveană a culturii romînești a salutat cu căldură, în ziua de 1 septembrie 1957, expoziția manualelor didactice, organizată de Editura de stat didactică și pedagogică în colaborare cu Direcția difuzării cărții. Această expoziție a constituit încă un prilej de afirmare a legăturii continue dintre trecutul cultural și realizările de astăzi ale poporului nostru, care își făurește o cultură nouă, pe temelia progresistă a celei vechi.

Din vitrinele librăriilor și ale centrelor de difuzare a cărții școlare, zîmbetul celor doi copii de pe afișul care anunța deschiderea școlilor te îmbia stăruitor să-ți oprești atenția asupra manualelor expuse.

Nu pot uita vitrina de la librăria *Cartea nouă* al cărei colectiv, împreună cu Direcția regională CLDC Iași, a lucrat cu multă dragoste pentru a prezenta cartea școlară într-un cadru cît mai sărbătoresc. Nu știai de ce să te bucuri mai întîi: de manualele noi, originale, de frumoasa lor prezentare grafică, ori de faptul că la deschiderea anului școlar elevii au la îndemînă toate manualele necesare.

Estetic orînduite, manualele — în limba română și în cele 14 limbi ale naționalităților conlocuitoare — se îmbinau într-un tot armonios, sugerînd frăția de nezdruncinat dintre poporul romîn și celelalte naționalități din patria noastră.

De altfel, și vitrinele altor librării erau tot așa de sugestive, punînd în lumină scopul expoziției: popularizarea cărții școlare în masă cît mai largi, pentru a da posibilitate oamenilor competenți, care se interesează de manualele didactice, să-și spună cuvîntul asupra conținutului și prezentării grafice.

Cele două standuri străjuite de grafice, planșe, hărți erau impresionante mai ales prin varietatea și mulțimea manualelor, prin exteriorul artistic al acestora. Majoritatea vizitatorilor expoziției erau cadre didactice. Învățătorii și profesorii arătau bucuria de a descoperi manualele de specialitate.

Sfatul popular regional Iași a acordat o deosebită atenție acestei expoziții. În cuvîntul de salut, rostit la deschidere, tovarășa Valeria Bulgaru, vicepreședinta sfatului popular orășenesc, a arătat ce semnificație are producția noastră de manuale școlare în dezvoltarea culturală a poporului.

Delegatul editurii a vorbit despre contribuția pe care a adus-o Editura de stat didactică și pedagogică în realizarea sarcinilor trasate în Hotărîrea partidului și guvernului cu privire la îmbunătățirea învățămîntului de cultură generală, în legătură cu ridicarea nivelului științific al învățămîntului. Editura a făcut o cotitură în activitatea ei, trecînd de la editarea de manuale-traduceri la aceea de elaborare a manualelor noi, originale, în limba romînă și în limbile naționalităților conlocuitoare. Tirajul celor 312 titluri, editate pentru acest an școlar, atinge numărul de 12.000.000 de exemplare, dintre care 1.440.000 sînt destinate elevilor din școlile cu limbile de predare ale naționalităților conlocuitoare. Calitatea superioară a acestor manuale față de cele precedente se explică prin faptul că la elaborarea lor au lucrat autori și colaboratori bine pregătiți, recrutați dintre cadrele didactice cu o bogată activitate pedagogică.

Cifra impresionantă a tirajului cărții școlare pentru anul școlar 1957—1958, tradusă în viață, dovedește grija permanentă a partidului și guvernului pentru instruirea și educarea copiilor din patria noastră, reflectă munca entuziastă a celor ce au realizat-o.

Expoziția cărții școlare într-un oraș unde, la tot pasul, monumente, plăci comemorative, vestigii numeroase amintesc atîtea etape importante din istoria culturii romînești, este un omagiu adus înaintașilor a căror activitate a contribuit la ridicarea culturală a poporului care, valorificînd moștenirea culturală, pășește pe drumul unei culturi noi, menite să asigure patrimoniul nostru o generație de oameni cu o pregătire multilaterală, însuflețiți de o puternică dragoste pentru progres, devotați poporului și cauzei socialismului.

în pag. 6-a

Conferința mondială a educatorilor

Școala medie „BOLYAI" la 400 de ani

Cu cîteva zile înaintea deschiderii anului școlar, între 8 și 11 septembrie a.c., la Școala medie „Bolyai Farkas" din Tîrgu-Mureș vor avea loc serbările închinate celei de a 400-a aniversări a existenței școlii.

Înființată în urma hotărîrii Dietei Transilvaniei din 1556, școala din Tîrgu-Mureș este o manifestare a răspîndirii ideilor progresiste ale reformei calvine, în Transilvania. Atît ca formă de organizare cît și în ceea ce privește spiritul acestei școli, ea se deosebește fundamental de școlile mănăstirești existente pînă atunci, caracterizîndu-se printr-o mare receptivitate față de ideile progresiste venite din afară. Eminenții profesori ai vechii școli reformate din Tîrgu-Mureș își fac studiile la universitățile din Utrecht și Göttingen, cunosc cele mai mari realizări ale științelor și artelor și, prin operele lor, participă în mod activ la viața culturală a Europei secolelor XVII și XVIII.

Toate documentele referitoare la istoria școlii, dovedesc că în această școală s-a dus o luptă neîntreruptă pentru păstrarea unui tradițional spirit progresist. Ca și celelalte școli protestante din Ardeal, nici școala din Tîrgu-Mureș nu primește reforma învățămîntului instituită prin Ratio Educationis, în 1777, și se opune cu dîrzenie reformelor introduse de împăratul Iosif al II-lea.

Cu toate acestea, în ansamblul activității sale — programe, discipline, relații sociale — școala din Tîrgu-Mureș oferă o oglindă fidelă a societății feudale a timpului. Și aici, ca de altfel în toate școlile protestante din Transilvania, este la ordinea zilei sistemul „elevilor-servitori." Copiii celor fără dare de mînă — ai țăranilor în special — ajunși în școală ca servitori pe lîngă fiii nobililor bogați, se simt atrași de farul luminos al științei. Mulți dintre acești elevi-servitori ajung mai tîrziu renumiți profesori, cercetători, exploratori de ținuturi necunoscute etc.

Elevii de azi, copiii fericiți ai unor cetățeni liberi dintr-o țară în drum spre socialism, care frecventează o școală reconstruită, înzestrată cu săli spațioase, laboratoare și ateliere moderne, internat igienic etc., elevii Școlii „Bolyai Farkas" din Tîrgu-Mureș nu vor uita pe acei fii de țărani și meseriași modești care, în haine roase și cizme găurite, au tocit lespezile vechii școli, învățînd la lumina pîlpîndă a unui fir de seu, în camere neîncălzite, dormind pe jos, avînd ca hrană o singură pîine pe zi.

Elevii și profesorii acestei școli se gîndesc cu mîndrie și respect la elevii și profesorii de ieri, care au înscris pagini de glorie în istoria școlii și a țării: la acei elevi, care în 1848 și-au dat viața pentru izbînda ideii de libertate, la profesorul Török János, executat la Tîrgu-Mureș în 1854 pentru activitate antihabsburgică, la Gh. Șincai și Petru Maior, foști elevi ai școlii. Dragostea lor de cunoaștere este animată de exemplul renumiților profesori Kovásznai Tóth Sándor, lingvist și pedagog apreciat în toată lumea savantă a timpului său, Fogarasi Pap József, laureatul diferitelor premii și distincții ale academiilor occidentale, marele jurist Dósa Gergely, eruditul filozof Köteles Sámuel, îndrăznețul Mentovich Ferenc, gînditor materialist, și, în special, de exemplul celor doi Bolyai — János tatăl și Farkas fiul — ale căror investigații științifice în domeniul matematicilor au entuziasmat întreaga Europă, acoperind de glorie numele ce strălucește pe zidurile școlii.

Lupta dascălilor și a elevilor de astăzi împotriva vechiului trebuie să fie o continuare a luptei înflăcărate a profesorilor și elevilor școlii, care în timpul revoluției din 1919 din Ungaria și în timpul dictaturii proletare maghiare s-au alăturat muncitorilor din Tîrgu-Mureș.

Sîntem convinși că profesorii și elevii Școlii medii „Bolyai Farkas" din Tîrgu-Mureș sînt conștienți de faptul că tradițiile progresiste ale școlii lor îi obligă la noi cuceriri, la rezultate din ce în ce mai bune în muncă.

DAVID DALMA

CONSFĂTUIRILE RAIONALE

Aspecte din Tulcea

Consfătuirile raionale ale cadrelor didactice din școlile raionului Tulcea au dezbătut variate probleme legate de îmbunătățirea învățămîntului în școlile de cultură generală.

Referatul secției raionale de învățămînt și cultură a abordat toate problemele tematicii recomandate de M.I.C., dar s-a limitat mai mult la o expunere obiectivistă a faptelor, fără să analizeze mai adînc cauzele lipsurilor și să ia poziție critică și autocritică față de ele. De aceea și discuțiile au avut, în bună măsură, acest caracter.

Totuși, unii participanți la discuții au ridicat cîteva probleme care arată creșterea interesului pedagogilor pentru realizarea unei munci de calitate.

S-a scos în relief discordanța între nivelul pregătirii elevilor de la sate și al celor din școlile de la oraș, discordanță remarcată mai ales cu ocazia concursului de admitere în clasa a VIII-a. Cauza esențială a acestei evidente și îngrijorătoare discordanțe este faptul că în școlile din satele raionului Tulcea un număr de cadre didactice sînt încă necalificate. Antrenarea acestor cadre la cursurile fără frecvență de 2 ani, organizate în scopul calificării lor, va duce la înlăturarea acestei discordanțe.

Consfătuirea a apreciat că noile programe și manuale sînt de un real sprijin atît pentru cadrele didactice, cît și pentru elevi. Totuși, s-a remarcat necesitatea eliminării unor elemente de amănunt din programe, pentru a se putea rezerva mai mult timp lecțiilor de sistematizare, repetare și fixare a cunoștințelor. Unor obiecte ca matematica, limba romînă, de exemplu, li s-au rezervat prea puține ore pentru lecțiile de repetare de la începutul anului școlar.

Cu deosebită satisfacție, atît lucrările plenarei, cît și ale secțiilor au scos în relief succesele deosebite obținute în domeniul politehnizării învățămîntului de unele școli din raion. Astfel, școala medie nr. 1 din Tulcea a reușit să desfășoare cu elevii claselor V—VII lucrări în atelierul de tîmplărie, iar cu cei de clasa a VIII-a lucrări de lăcătușerie în atelierul școlii profesionale. A organizat, de asemenea, cu sprijinul unor întreprinderi ca Centrul mecanic, Fabrica de conserve etc., practica în producție cu elevii cursului mediu. Cu elevii clasei a VIII-a și a IX-a a organizat practica agricolă la G.A.S. „Dr. Russell" din comuna M. Kogălniceanu.

La numeroase școli din raion s-a dezvoltat și s-a îmbunătățit activitatea practică pe loturile școlare experimentale și sînt perspective ca pe măsura dezvoltării socialiste a agriculturii — complet cooperativizate și în curs de colectivizare — munca pe loturile școlare să se dezvolte simțitor.

Consfătuirea a arătat, totodată, tendința unor școli de a menține activitatea practică a elevilor la nivelul unei practici meșteșugărești, ruptă complet de pregătirea teoretică a elevilor și adesea în contradicție cu ea.

Pe lîngă alte realizări, consfătuirea a remarcat creșterea calitativă a muncii în organizațiile de pionieri din școli. Dacă pînă acum unii pedagogi se îndoiau de valoarea educativă a activităților pionierești, de data aceasta ei au arătat cum au contribuit aceste activități la lărgirea orizontului de cunoștințe al școlarilor, la închegarea colectivelor de elevi, la întărirea disciplinei conștiente. Este și acesta un rezultat al încadrării unităților pionierești cu instructori superiori calificați, ca și al sprijinirii mai atente a muncii lor de către colectivele pedagogice ale școlilor.

Consfătuirea a scos în relief și o serie de lipsuri din activitatea pedagogilor din raion, lipsuri care frînează creșterea calitativă a muncii instructiv-educative. Astfel, directorii școlilor — în marea majoritate — se arată preocupați mai mult de probleme administrative, neglijînd munca de control și îndrumare a procesului de învățămînt. Aceasta se datorește în bună măsură faptului că secția raională nu și-a orientat atenția — în munca ei de control — asupra directorilor, pentru

prof. ION BADICA

(Continuare în pag. 3-)

Ultimele zile de vacanță!

Pe țărmul mării, pe malul nordic al Mării Negre, la Anapa (U.R.S.S.)

Citiți în pag. 3-a alte articole

Contribuţii la istoria pedagogiei muzicale romîneşti

Un mare pedagog ardelean: IACOB MUREŞIANU

Figură reprezentativă a muzicii noastre clasice, Iacob Mureşianu a fost nu numai un fecund şi remarcabil compozitor (fiind fondatorul formei mari vocal-simfonice romîneşti) dar şi un pedagog modern, un pionier al pedagogiei muzicale ardelene pe drumul orientării generaţiilor de artişti către nesecatul izvor al folclorului. Evocăm figura lui cu prilejul împlinirii centenarului naşterii sale (1857—1957).

Iacob Mureşianu şi-a desfăşurat activitatea într-o epocă de adînci transformări şi puternice frămîntări politico-sociale în Ardealul subjugat de imperiul habsburgic. Nu de puţine ori catedra sa de muzică din Blaj a fost ameninţată cu suspendarea, reducerea numărului de ore, scindarea etc., fapt care l-a determinat, la un moment dat (1892), să-şi părăsească meleagurile natale, cerînd încadrarea la Conservatorul din Bucureşti.

Pregătirea de profesor şi-a desăvîrşit-o la Conservatorul din Leipzig între anii 1880—1883. Postul de profesor de muzică la liceul din Năsăud l-a obţinut în anul 1879, deci înainte de a-şi fi terminat studiile de specialitate. Iacob Mureşianu a avut eminenţi pedagogi la Conservatorul din Leipzig (Jadahsohnn, Reinecke, Rebling) de la care şi-a însuşit o metodă severă, ştiinţifică, modernă de a preda muzica.

După terminarea studiilor de la Leipzig, Iacob Mureşianu a ocupat — temporar — postul de profesor

de muzică la liceul „Andrei Şaguna" din Braşov (1885) şi apoi — vreme de aproape patru decenii — pe acela de profesor de muzică vocală şi instrumentală la toate şcolile romîne din Blaj.

Aşa cum menţionează decizia de angajare în învăţămîntul blăjan, Iacob Mureşianu trebuia „să propună muzica vocală şi instrumentală clericilor din seminarul arhidiecezan, teologilor externi numiţi „moralişti", preparanzilor şi junimei studioase de gimnaziu", apoi „să pună pe note cîntările bisericeşti, precum se cîntă aici" şi, în sfîrşit, „să formeze un cor de cîntăreţi bisericeşti pentru catedrală, şi altul de muzică instrumentală compus din junimea studioasă de aici".[1])

Rezultă din cele de mai sus că activitatea pedagogică a lui Iacob Mureşianu era imensă şi multilaterală. Dacă vom mai adăuga apoi şi catedrele de muzică deţinute la liceul de băieţi şi la cel de fete din Blaj, nu ne va speria cifra de 1.500—2.000 de elevi pe care-i instruia anual şi nici numărul de 44 ore prestate efectiv la catedră, pe săptămînă! De altfel, după 1918 postul lui Iacob Mureşianu a fost ocupat de trei profesori (Iuliu Mureşianu, Celestin Cherebeţ şi Sigismund Toduţă).

Activitatea pedagogică a compozitorului ardelean a fost permanent urmărită atît de forurile de conducere, cît şi de publicul larg. Iacob Mureşianu nu a socotit învăţămîntul muzical ca o treabă şcolară strict internă, ci ca un mijloc de educaţie cetăţenească. De altfel, producţiile artistice şcolare au rămas multă vreme, la Blaj, ca unicele manifestări muzicale de amploare.

Prin stimularea gustului public, prin producţiile şcolare destul de numeroase, prin elevii pe care i-a ridicat, Iacob Mureşianu a reuşit să animeze viaţa muzicală a micului centru ardelenesc. Cu tinerii „Societăţii meseriaşilor" din localitate a înfiinţat o trupă de operetă, întreaga lor instruire muzicală, de la instrumentişti, solişti şi pînă la cor revenindu-i maestrului. Că Iacob Mureşianu s-a bucurat de simpatia şi aprecierea elevilor, ne-o dovedeşte micul dar semnificativul gest al studenţilor universitari din Budapesta, care l-au sărbătorit pe profesorul ardelean, în anul 1907, printr-un concert extraordinar.

★

Cum preda Iacob Mureşianu avem mărturii suficiente, fiindcă elevii săi au dus mai departe metoda înaintaşului. Ca toţi marii pedagogi — şi acest lucru l-am subliniat şi în articolul precedent privitor la George Enescu — maestrul ardelean nu s-a limitat la cadrul îngust al predării materiei „la zi", ci adeseori a transformat catedra într-o tribună de la care milita permanent pentru muzica vie, cu fond sănătos, capabilă de a înflăcăra şi de a crea gustul pentru frumos. „Şi ce muncă a depus Iacob Mureşianu în creşterea muzicală a elevilor săi! — scria Tiberiu Brediceanu şi V. Şerban în revista „Luceafărul" — O muncă ideală, care nu se mărgineşte numai la lecţiile seci de azi pe mîine, ci se manifestă în deşteptarea dragostei şi a însufleţirii mari pentru frumuseţile artei muzicale în genere şi cu deosebire pentru farmecul muzicii populare. În privinţa aceasta, Mureşianu a destăşurat o adevărată activitate de apostol. Ajunge dacă amintim că aproape toţi cultivatorii de muzică din generaţiunea mai tînără au fost elevii lui Iacob Mureşianu".

Din preţioasele informaţii scrise, deţinute de la Sevastia Mureşianu, care i-a fost elevă în liceu, reţinem unele amănunte interesante: „Preocuparea principală a tatălui meu însă era să descopere darurile muzicale la copii şi să insufle cît mai mult în fiecare dragostea şi plăcerea pentru muzică. Orele de muzică pentru noi elevele erau o desfătare, un cîntec continuu, începînd de la „Viorica" (unison) şi progresînd pînă la frumosul cor de fete „În grădină", a cărui executare ne făcea aşa de multă bucurie elevelor de clasa III-a şi IV-a. Aproape toate cîntecele erau compuse de tatăl meu în clasă în felul următor: după ce explica partea teoretică, trecea la tablă şi cu o mare repeziciune umplea portativele trase de dînsul, cu note, sigur o compoziţie a sa la unison ori pe 2, 3, 4 voci, după necesitate. Urma solfegierea, dacă era în mai multe voci studia în parte cu fiecare, apoi în ansamblu".

Sigur că nu puţine au fost dificultăţile ce i-au stat în cale profesorului. Pe de o parte lipsa manualelor didactice (fiindcă învăţămîntul muzical romînesc nu avea la acea vreme o tradiţie în Ardeal), iar pe de altă parte chiar înţelegerea publicului au fost obstacole nu uşor de biruit. În vasta corespondenţă păstrată la Biblioteca Centrală din Oraşul Stalin se găsesc nenumărate scrisori în care se plînge de condiţiile grele în care a fost nevoit să lucreze la şcolile din Năsăud şi Blaj.

★

De activitatea didactică a lui Iacob Mureşianu se leagă o mare parte din creaţia sa. Aceasta se reflectă pe de o parte în articolele de istoria muzicii, folclor, teorie muzicală etc. publicate în revista pe care a editat-o începînd din anul 1888 „Musa romînă" (cel mai de seamă periodic muzical din Ardeal de la sfîrşitul veacului trecut), iar pe de altă parte în lucrările muzicale scrise pentru uzul şcolilor. Parte din ultimele au fost grupate în volumul „Colecţiuni de cîntece corale pentru şcoalele elementare, medii şi secundare", publicat după moartea compozitorului.

Revista „Musa romînă" avea un hotărît scop didactic. Îl mărturisea atît conţinutul şi redactarea articolelor într-un limbaj puţin savant, cît însuşi compozitorul în „precuvîntările" sale. Elevii lui Iacob Mureşianu şi-au găsit o reală încurajare în „Musa romînă", unde profesorul-redactor le-a publicat o serie de compoziţii. Problemele învăţămîntului muzical nu lipseau din paginile revistei („Despre puterea cîntului", informaţii despre examenele din Blaj, despre apariţia manualului de muzică al lui Constantin Coordoneanu din Bucureşti, recomandarea şcolii de violină a lui Hoffman, diferite concursuri pentru ocuparea catedrelor de la Conservatoarele din Bucureşti şi Iaşi etc). Ceea ce rămîne remarcabil în articolele de istoria muzicii publicate de Iacob Mureşianu este atenţia acordată muzicii romîneşti (se pot citi note şi studii despre lăutari, despre Ciprian Porumbescu, Haricleea Darclée ş.a.).

Creaţia lui Iacob Mureşianu s-a născut într-o mare măsură din necesităţile şcolii. Astfel, din nevoia de a crea un repertoriu pentru elevii cărora le preda planul au luat naştere nenumărate potpuriuri, capricii, novelete, fantezii, impromptuuri, valsuri, scherzzouri. Ele au un hotărît caracter didactic, în forma pieselor mici de Chopin, însă aplicate la specificul romînesc. Se remarcă un scop tehnic pianistic precis la majoritatea lucrărilor. Datorită valorii artistice, dublate de conţinutul didactic al acestor piese, socotim că ar trebui să fie promovată în şcolile noastre de muzică şi conservatoare.

În domeniul muzicii corale, de asemenea, multe compoziţii s-au născut pentru scopurile didactice: „Cîntecul şcolarilor", „Adio de vacanţă", „Şcoalele din Blaj", „Imn directorului de liceu", „Copilul şi părinţii", „Marşul internatului de băieţi" etc. Chiar şi pentru orchestră a scris lucrări cu destinaţie şcolară[2]).

Cea mai interesantă lucrare didactică a maestrului din Blaj va rămîne, fără îndoială, „Colecţiuni de cîntece corale pentru şcoalele elementare, medii, şi secundare" (1921). Fiecare piesă urmăreşte familiarizarea elevului — prin cîntec — cu noţiunile teoretice ale muzicii. Spaţiul nu ne îngăduie să analizăm amănunţit valoroasa colecţie a lui Iacob Mureşianu, dar vom arăta sumar cum a înţeles compozitorul să trateze temele prin exemple. Primul cîntec „Într-o vale lată" (textul Dimitrie Bolintineanu) are drept scop învăţarea gamei lui Do. Al treilea cor — tot în unison — pe textul lui Vasile Alecsandri „În ce loc, unde se duc?" îi familiarizează pe copii cu arpegiul gamei. Următorul cîntec „Vinovatul" insistă asupra aceluiaşi scop. Învăţarea terţei se face cu ajutorul cîntecului „Furnica îngîmfată". De remarcat că melodiile sînt toate inspirate din folclor (terţa coborîtoare — de pildă — o introduce pe fragmente din „Banul mărăcine", iar alternanţa dintre tonică şi dominantă pe un „Călăşier") şi clădite pe versuri adecvate înţelegerii elevilor, de bună calitate, cu înalt conţinut etic. Astfel a insuflat Iacob Mureşianu dragostea pentru muzică, şi exemplul său merită să fie urmat şi de pedagogii noştri contemporani.

★

Nu putem încheia această scurtă privire asupra activităţii pedagogice a lui Iacob Mureşianu fără a nu arăta aportul său la dezvoltarea şcolii muzicale romîneşti. Pornind de la propria sa concepţie artistică, ilustrată pe deplin prin oratoriile „Mînăstirea Argeşului", „Brumărelul", „Erculeanul", uvertura simfonică cu program „Ştefan cel Mare", Iacob Mureşianu a grupat în jurul său o pleiadă de tineri creatori de talent cu care a fondat şcoala de compoziţie romînească din Ardeal. Tiberiu Brediceanu, Augustin Bena, V. Şerban, Dr. Domide, Nicolae Ganea, C. Negrea, Ion Bacău, C. Milea, ş.a. au fost elevii săi. De la profesorul lor au învăţat mai ales să iubească cîntecul popular, să se exprime pe înţelesul maselor şi să lupte pentru triumful muzicii romîneşti.

Această şcoală a lui Iacob Mureşianu are meritul unic în mişcarea noastră artistică din trecut că s-a realizat particular, fără sprijinul material al statului, în casa modestă a compozitorului forţat să-şi irosească talentul, priceperea şi forţa de muncă într-un orăşel care nu i-a oferit toate mijloacele de a se realiza pe deplin în măreţele-i idealuri.

prof. VIOREL COSMA

1) Decizia Mitropoliei din Blaj, nr. 3029 din 3 octombrie 1885.

2) Ziarul „Unirea", Blaj, 1898, a VIII., nr. 21, din 28 martie 1898, pag. 165, menţionează că la producţiunea muzicală-teatrală dată de elevele internatului de fete din localitate, orchestra studenţilor „a cîntat şi noua compoziţie a profesorului Iacob Mureşianu „Polca franţuzească" dedicată cu acest prilej internatului".

ÎNSEMNĂRI BIBLIOGRAFICE

Probleme de învăţămînt în revista „Korunk"

În luna februarie a acestui an, a reapărut la Cluj revista maghiară „KORUNK" (Era noastră) — revistă lunară social-politică, ştiinţifică şi culturală. Revista continuă tradiţiile glorioase ale unei publicaţii care, timp de un deceniu şi jumătate, a militat pentru cele mai înaintate idei, pentru progres. Apărută pentru prima oară în 1926, „Korunk" a militat pînă în momentul interzicerii ei de către autorităţile horthyste, în 1940, pentru o cultură democratică şi progresistă, pentru frăţia între oamenii muncii maghiari şi romîni. În jurul ei s-au grupat forţele cele mai de seamă ale intelectualităţii progresiste maghiare, militanţi activi ai mişcării comuniste ilegale.

Numărul 7 al revistei (iulie 1957) publică o serie de articole consacrate unor probleme de educaţie şi învăţămînt. La aceste articole ne vom referi, pe scurt, în nota noastră bibliografică.

Sas Andor, profesor universitar din Bratislava, Republica Cehoslovacă, semnează articolul „Opera Didactica omnia", în care ne evocă personalitatea şi activitatea marelui pedagog ceh I. A. Komenski, sărbătorit în acest an, cu ocazia împlinirii a 300 de ani de la apariţia acestei importante opere. Articolul îl prezintă pe Komenski ca pe un savant al Renaşterii, scoţînd în evidenţă democratismul, adîncul optimism şi credinţa în om care caracterizează întreaga sa operă. Articolul se opreşte, de asemenea, şi asupra unor aspecte din activitatea lui I. A. Komenski în Transilvania.

Articolul „Rolul organizaţiei de tineret în educaţie" — scris de Nagy Károly — asistent la Universitatea Bolyai din Cluj, se ocupă de unele probleme ale educaţiei tineretului studios, în cadrul organizaţiei U.T.M. Articolul subliniază ideea că educaţia revoluţionară a tineretului nu se poate reduce numai la învăţătură şi la forme verbale de educaţie. Tineretul trebuie educat în primul rînd prin activitate revoluţionară, prin atragerea lui la lupta dusă de oamenii muncii pentru construirea şi apărarea noii orînduiri sociale. Autorul insistă în mod deosebit asupra necesităţii participării tineretului la acţiuni de folos social. Prin importanţa problemelor pe care le ridică, articolul ar putea deschide o largă discuţie, la care ar fi deosebit de utilă participarea educatorilor şi activiştilor din organizaţiile de tineret.

La rubrica intitulată „Cronica", sînt ridicate o serie de probleme actuale ale învăţămîntului nostru. Profesorul Mikó Imre — din Cluj — discută despre locul pe care îl ocupă studiul literaturii în programele şi manualele de limbi străine din şcoala noastră de cultură generală, scoţînd în evidenţă necesitatea îmbinării, într-o măsură mai largă, a studiului gramaticii cu acela al literaturii. Elevii trebuie să primească în mod treptat cunoştinţe elementare, dar sistematice, despre literatura popoarelor a căror limbă o studiază. Manualele de limbi străine trebuie să conţină mai multe bucăţi din literatura clasică şi contemporană, însoţite de scurte note biografice. Ferenczi Geza — directorul muzeului din Sf Gheorghe, Regiunea Autonomă Maghiară — insistă asupra necesităţii cultivării de către elevi a tradiţiilor progresiste ale şcolilor în care studiază, indicînd posibilităţile pe care le deschid unele şcoli în această privinţă. Prof. univ. Erdelyi Gyula, pe baza unei anchete întreprinse la institute de învăţămînt superior şi întreprinderi, cu privire la cunoştinţele şi deprinderile de desen cu care vin absolvenţii şcolilor de cultură generală, arată necesitatea de a se acorda o atenţie mai mare studiului desenului în şcoli.

Debreczi Sándor, conferenţiar universitar din Cluj, împreună cu învăţătorul Németh Jozsef, se ocupă de unele aspecte ale luptei împotriva semianalfabetismului. Analizînd situaţia absolvenţilor a patru clase elementare din mai multe comune din regiunea Cluj, autorii ajung la concluzia că în ultimii şapte ani un număr destul de mare dintre aceşti absolvenţi nu şi-au continuat studiile în şcolile de 7 ani. Indeosebi fetele au rămas cu patru clase elementare — la aceasta contribuind şi mentalitatea înapoiată, a unei părţi din populaţia acestor comune, despre inutilitatea studiilor „mai înalte" pentru fete. Autorii propun — pentru ca cei care rămîn cu patru clase elementare să nu devină cu timpul nişte semianalfabeţi — organizarea unui curs seral, pe care l-au şi experimentat în acest an. Cursurile ar dura din luna noiembrie pînă în luna martie, două zile pe săptămînă, cîte două ore. Aceste cursuri cuprind cunoştinţe de limba maghiară, limba romînă, probleme de educaţie politică, aritmetică şi ştiinţele naturii. Cursurile experimentale au fost primite cu mult interes nu numai de către tineret, ci chiar de către cei mai în vîrstă, care au participat la ele într-un număr mare.

Conferenţiarul universitar Nahlik Zoltán, din Cluj, trece în revistă problemele actuale ale pedagogiei şi şcolii sovietice, aşa cum se reflectă în presa pedagogică sovietică, iar prof. Iánky János se ocupă de „Gazeta matematică şi fizică", care apare şi în limba maghiară, ca o revistă de sine stătătoare.

Considerăm că revista „Korunk", ocupîndu-se de probleme actuale şi arzătoare ale şcolii şi pedagogiei din ţara noastră, aduce o contribuţie însemnată în orientarea cadrelor didactice din şcolile cu limba de predare maghiară.

TIBERIU TRUTZER

Amintirea lui HAŞDEU

S-au împlinit 50 de ani de la moartea lui B. P. Haşdeu, personalitate complexă, multilaterală, a culturii noastre moderne. Scriitor, istoric, filolog, publicist, erudit care deţinea un uriaş bagaj de cunoştinţe variate, Haşdeu a îmbrăţişat vaste domenii de cercetare a realităţilor noastre istorice, sociale şi culturale — cu o pasiune unică, pusă în slujba adevărului şi dreptăţii; el a aspirat continuu spre explicarea curajoasă, inedită, originală a faptelor istorice, lingvistice sau politice. A urmărit cu o uimitoare înflăcărare să pună în lumină, prin argumentări savante — şi cu intuiţii surprinzătoare pentru acea vreme — adevărurile capitale ale trecutului nostru, pe care, fragmentar, l-a reconstituit apelînd simultan — prima dată în cultura noastră — la datele istoriei, limbii, folclorului, pentru a le completa şi întregi, unele cu altele, într-o imagine bogată şi convingătoare.

Lucrările ştiinţifice publicate de Haşdeu nu sînt simple registre de erudiţie; în fiecare pagină palpită

Desen de ADINA PAULA MOSCU

o simţire caldă, un ataşament afectiv faţă de ideile nobile şi faţă de oamenii drepţi. „Ion Vodă cel Cumplit" e un simbol al rezistenţei faţă de asuprire, faţă de abuzurile dinăuntru şi dinafară. Din bogăţia de materiale şi documente cuprinse în „Istoria critică a Romîniei" se pot descifra semnificaţiile şi contradicţiile vieţii trecute, linia dezvoltării politice şi sociale a ţării noastre.

Realitatea istorică sau cea a vremii sale i-au stimulat talentul de scriitor şi Haşdeu ne-a dat cîteva opere artistice durabile. „Răzvan şi Vîdra" este o demonstraţie, într-un stil însufleţit, a sentimentelor generoase care animau pe autor: iubirea de patrie, opoziţia faţă de prejudecăţi, lauda îndrăznelii generoase, capabilă să creeze un climat de mai mare justiţie pentru omul simplu. Tumultul de sentimente pozitive se reîntîlneşte în poezia lui Haşdeu, care exaltă dorul de libertate, eroismul, nobleţea de simţire: „Nu sus, nu sus la cei avuţi,/ În norii fumului pierduţi/ Se nasc fecundele virtuţi:/ Poporul ce suspină jos/ E singur valea roditoare/ În care creşte grîu şi floare/ Bun şi frumos!" („Muntele şi valea", 1870).

În prefaţa la monografia închinată lui Ion Vodă cel Cumplit, Haşdeu scria că „istoricul e un uvrier şi un artist totodată". Eruditul scriitor s-a definit, de fapt, pe sine: el a rămas, de-a lungul multor decenii de activitate, un muncitor intelectual, un uvrier fără odihnă şi fără dorinţă de mărire, un artist căruia nu-i plăcea să se repete. A vrut să adune tot, să sistematizeze tot, să reconstruiască fără greş, în imagini ample, ceea ce a existat odată. Încercările lui temerare s-au desfăşurat mai cu seamă în domeniul filologiei, în inegalabilele-i „Cuvinte din bătrîni", din care au apărut doar două volume, şi în „Etymologicum Magnum", dicţionar-tezaur al limbii romîne, din care au putut apare numai trei volume. Editarea, după severe criterii filologice, a documentelor de limbă veche a qăsit o unanimă aprobare, iar „Cuvintele din bătrîni" au fost date mereu ca model de pricepere şi erudiţie lingvistică. Aceste calităţi ale lui Haşdeu s-au putut vedea şi în lucrările lui de sinteză, şi în studiile etimologice pe care ni le-a lăsat. Ştiinţa lingvistică modernă a început la noi cu Haşdeu.

În cercetarea lingvistică, savantul a folosit metodele cele mai noi, cele mai bune, în stare să-l ducă spre opere mari, la nivelul ştiinţei ţărilor avansate din Europa. Haşdeu a ajuns la preţioase descoperiri, a atins rezultate nebănuite în domenii puţin sau deloc cercetate la noi, pînă la el: lingvistica indo-europeană, relaţiile slavo-romîne, compararea limbii şi folclorului nostru cu tezaurul vecinilor sau al popoarelor romanice.

O notă caracteristică a personalităţii lui Haşdeu a fost pasiunea şi egalul său interes atît pentru ceea ce era foarte vechi, cît şi pentru ceea ce se descoperea în vremea sa, pentru noutăţile cercetărilor lingvistice, istorice, literare. Între limitele imense ale trecutului nebulos şi ale cuceririi minţilor contemporane, inteligenţa scăpărătoare a lui Haşdeu se agita iscoditoare, formulînd noi ipoteze, uneori pline de consecinţe pozitive pentru cercetările viitoare. Teoria „circulaţiunii cuvintelor", descoperire excepţională, confirmată şi de realitatea faptelor istorice şi de cele mai noi rezultate ale cercetărilor de specialitate, a marcat un important progres în ştiinţa limbii. A fost demonstrat, atunci, în modul cel mai convingător, că specificul unei limbi nu depinde de numărul de cuvinte de o anumită origine, ci de frecvenţa, de valoarea de circulaţie a cuvintelor, a formelor gramaticale provenite dintr-o anumită sursă.

Cu incontestabilele-i însuşiri, cu erudiţia sa unică în acea vreme, Haşdeu a stat aproape de frămîntările epocii, de aspiraţiile cele mai bune ale contemporanilor săi; a fost duşmanul infatuării, al aroganţei, al potentaţilor şi al parvenţilor. Ca prieten al mulţimilor, al celor de rînd, şi-a exercitat de multe ori verva satirică contra celor nedrepţi, aroganţi sau impostori. Iată o profesiune de credinţă concludentă pentru a defini orientarea progresistă a scriitorului nostru: *„Popor! Iată ceea ce deosebeşte pe ştiinţa limbei, născută în secolul nostru, de acele studii lingvistice de altădată, cari n-au lipsit, pe ici pe colea, nici chiar în negura veacului de mijloc. Oare de ce nu s-a putut plăsmui această ştiinţă în minţile cele semi-zeeşti ale unor uriaşi ca Aristotele sau ca Bacon? — De ce? — fiindcă oricare naţiune ceva mai înaintată, se credea pe atunci a fi superioară celorlalte mai puţin dezvoltate, şi fiindcă în fruntea fiecării naţiuni se păuna cîte o clasă socială ridicată cu mult mai pe sus de straturile cele de jos, crezîndu-se datoare a le despreţui şi a nu le băga în seamă, după cum strălucitul păun — se zice — nu se uită niciodată la picioarele sale, cînd sînt aspre şi înfundate. Sub o asemenea aristocraţie între naţiuni şi sub asemenea aristocraţie între clase, orice altă ştiinţă sau artă putea să propăşească, dar nu lingvistica, al cărei material brut se află mai-mai întreg în cătune, în colibe, în bordeie, nu în palaturi".* („Etymologicum Magnum", vol. II, introducere)

Dicţionarul început de Haşdeu era menit să devină, după năzuita autorului său, un puternic instrument de cultivare a minţii şi a limbii, iar nu numai o operă de explicare a cuvintelor unei limbi.

În perspectiva istorică a culturii noastre moderne, Haşdeu rămîne, cu tot retuşul adus operelor sale de progresul continuu al ştiinţei şi al literaturii, un creator dotat cu o mare forţă de muncă şi de asimilare. El a fost şi o conştiinţă patriotică limpede care a dovedit că ştiinţa şi zelul cercetătorului nu trebuie să se izoleze de interesele colectivităţii, că sprijinindu-se pe realităţile şi vitalitatea poporului, istoricul ca şi filologul, scriitorul ca şi publicistul îşi pot asigura cea mai solidă temelie a succeselor la care aspiră strădania lor culturală.

Tradiţia idealurilor revoluţionare paşoptiste, ecourile ideilor generoase ale Democraţilor ruşi, de care el era legat din tinereţe, s-au făcut simţite în operele lui capitale.

Amintirea lui Haşdeu, la 50 de ani de la moartea lui, e un prilej de meditaţie lîngă învăţămintele adînci cuprinse în paginile sale originale de istorie, de filologie sau de literatură. Partea viabilă, considerabilă ca întindere, a operei sale ar trebui reeditată, pentru a circula mai mult, sporind prin valenţele-i multiple munca şi creaţia culturală contemporană.

GH. BULGAR

NOUTĂŢI ŞTIINŢIFICE

Mică istorie a nomenclaturii continentelor

Se ştie că denumirea de America, dată Lumii Noi, provine de la numele navigatorului italian Amerigo Vespucci. Mai puţin se ştie însă de unde provin denumirile altor continente. Denumirile de Europa şi Asia apar pentru prima oară la geografii greci, cam între secolele al VI-lea şi al V-lea înaintea erei noastre. Nu se ştie însă de unde provin aceste denumiri. Unii filologi presupun că aceste cuvinte se trag de la cuvintele semite (asiriene, feniciene) „erab" (apus) şi „asu" (răsărit). Totuşi, pînă în prezent originea şi sensul acestor cuvinte nu sînt stabilite în mod precis. Nu se cunoaşte exact pînă azi nici sensul cuvîntului Africa. Geografii greci, începînd cu Herodot (sec. V-lea înaintea erei noastre), numeau continentul African Libia. Cuvîntul „Africa" a devenit cunoscut în Europa abia în secolul al III-lea înaintea erei noastre, în timpul războaielor dintre romani şi cartaginezi. Romanii numeau astfel teritoriul corespunzător astăzi republicii Tunisia. După distrugerea Cartaginei (202 î.e.n.) romanii au organizat pe acest teritoriu provincia Africa. Se pare că primul care a extins această denumire pentru întreg continentul a fost geograful roman Pomponius Mella. În prima jumătate a secolului al XVII-lea, căpitanii vaselor olandeze au denumit pămînturile pe care le descoperiseră la sud de Indonezia — „Noua Olandă". De abia în anii 1801—1803 Flinders a înconjurat Australia şi a însemnat pe hartă conturul ei. El a propus schimbarea numelui de „Noua Olandă" în „Terra Australis" (Ţara de sud). Începînd cu al doilea deceniu al sec. XIX, pe hărţi a început să se scrie treptat Australia.

De cînd datează ceasul

Se considera că ceasul mecanic cu pendul şi roţi dinţate a fost inventat cam în jurul anului 1300 în Europa. Ultimele cercetări ne arată însă că patria acestui ceas este China, deoarece se vorbeşte despre el în cărţile astronomului chinez Su Sung, care a trăit între 1030—1102. După toate probabilităţile, ceasul a apărut în China în secolul al XI-lea, s-au chiar mai devreme.

Oţel topit în vid

În oţelul prelucrat pe căi obişnuite rămîn întotdeauna substanţe nemetalice şi gaze, care scad în mod simţitor calităţile mecanice şi fizice ale acestuia. Pentru îmbunătăţirea calităţii oţelului s-a introdus în metalurgie procedeul de topire a oţelului în vid, prin utilizarea unor cuptoare speciale. În aceste condiţii, din metalul lichid ies gazele care-i sînt dăunătoare, iar metalul, devenind curat, îşi îmbunătăţeşte calităţile. Acest mod de prelucrare este legat, însă, de o serie de dificultăţi privind construirea cuptoarelor cere cheltuieli mai mari are o productivitate mai redusă etc. Un grup de specialişti sovietici a elaborat un nou sistem de prelucrare în vid a oţelului. După ce oţelul este topit în mod obişnuit, el este prelucrat în vid în camere speciale. În acest mod nu mai sînt necesare cuptoare speciale. Noua metodă este răspîndită acum în numeroase uzine metalurgice din Uniunea Sovietică.

Dovleac chinezesc

În regiunile cu climat cald din China, la o înălţime de 100 m. deasupra nivelului mării, creşte un soi interesant de dovleac, numit „luciţago". Acest dovleac are numai şase seminţe, fiecare din ele de mărimea unui ou, de rată şi cîntărind pînă la 62 de grame.

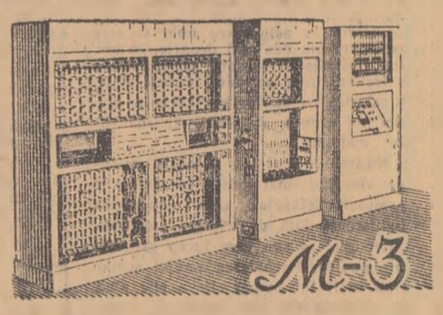

Miniaturi de calculat

Maşina de calculat M—2, construită în Uniunea Sovietică, folosită de mai bine de trei ani, poate efectua pe secundă circa 2000 de operaţii aritmetice cu numere de cîte zece cifre. Este adevărat că maşina de calculat BESM, construită anterior, lucrează de 3—4 ori mai lute, însă ea ocupă o suprafaţă de cîteva sute de metri pătraţi şi necesită un personal numeros, în timp ce M—2 ocupă doar 22 metri pătraţi şi este dirijată de un singur inginer. Aceste avantaje mari ale noii maşini au putut fi realizate, printre altele, şi datorită folosirii pe o scară largă a semiconductorilor.

Cu ajutorul maşinii M—2 s-au efectuat calculele necesare în diferite probleme ale fizicii nucleare şi radioelectronicii. În probleme legate de proiectarea unor instalaţii metalurgice, a unor hidroturbine, calcule privind prevederea timpului etc.

De un an de zile a fost dată în exploatare o altă maşină de calculat, M—3, care ocupă o suprafaţă de numai 3 metri pătraţi şi se mînuieşte deosebit de uşor. Deşi nu efectuează decît 30 de operaţii pe secundă, această maşină înlocuieşte totuşi munca a 200 de calculatori care ar lucra timp de 8 ore cu aritmometre electrice moderne. Maşina va aduce mari foloase în institutele de proiectare şi cercetare.

Exploatarea unei mine antice

În Valea Porumbeilor — Vodi Hamamat — între Nil şi Mareu Roşie, în apropiere de oraşul Luxor, se găseşte mina de aur Favakir, care datează de 5000 de ani şi este, probabil, cea mai veche din lume. Pe pereţii minei s-au păstrat pînă acum diferite hieroglife şi desene în legătură cu exploatarea aurului. Mina fusese părăsită către sfîrşitul dominaţiei romane. În anul 1947 mina a reînceput să fie exploatată, folosindu-se cele mai moderne mijloace tehnice.

Originea porumbului

Pînă nu de mult se credea că porumbul s-a răspîndit în lumea veche după descoperirea Americii de către europeni.

Cu prilejul săpăturilor arheologice efectuate la Iarubo (Africa occidentală), învăţaţii englezi au descoperit vase de lut, cioburi şi plăci de ceramică pe care sînt gravate tulpini de porumb. Cum aceste obiecte datează din secolele VIII-X ale erei noastre, se pare că între America şi Africa existau legături înainte de descoperirea Americii de către Columb. Este interesant că în unele manuscrise arabe se vorbeşte despre cultivarea porumbului la Iarubo. Se indică acolo că seminţele de porumb nu erau vîndute străinilor decît după ce îşi pierdeau facultatea de germinare.

10 km. adîncime

Pînă nu de mult, în ştiinţă era răspîndită părerea că în ocean viaţa poate exista doar pînă la o adîncime de circa 6.000 m. Se explica aceasta prin condiţiile care sînt la adîncimi mai mari: presiuni mari, lipsă de lumină şi temperatură scăzută. După cum se ştie, prin coborîre în ocean, la fiecare 10 m. presiunea creşte cu o atmosferă (1 kg. pe centimetru pătrat). Deci, la o adîncime de 10.000 m. (adîncimea cea mai mare cunoscută azi este de 10.863 m.), pe fiecare cm² al suprafeţei unei vieţuitoare apasă 1000 kg. Pe de altă parte lumina nu pătrunde la adîncimi mai mari de 100 m., temperatura la mari adîncimi este de 1—2 grade C. Cu toate acestea, savanţii sovietici au descoperit, încă în 1949, de-a lungul coastei peninsulei Kamciatka şi a insulelor Kurile, la adîncimi de 7000 m., 8000 şi apoi la 10.000 m., diferite vieţuitoare. La aceste adîncimi vieţuitoarele se simt bine, se hrănesc normal, se înmulţesc, iar peştii, de pildă, se deplasează cu repeziciune. Unii dintre ei sînt lipsiţi de ochi, iar alţii sînt înzestraţi cu organe speciale care luminează. Cînd este necesar, ei îşi aprind „lămpile electrice" pentru a-şi acapara prada sau a se apăra de cei ce îi atacă.

DE LA CONSFĂTUIRILE RAIONALE

Școala mai aproape de viață

După cum era și firesc, problema politehnizării a ocupat un loc însemnat în cadrul consfătuirii raionale a cadrelor didactice din raionul Tecuci. Discuțiile care au avut loc pe marginea referatelor, îndeosebi la secția de fizico-chimie și la secția de matematică, au arătat că numeroși învățători și profesori au acordat acestei probleme o atenție deosebită în cursul anului școlar. La numeroase școli s-a făcut un pas însemnat pe calea apropierii studiului fizicii, chimiei și matematicii de viață, de activitatea productivă.

Consfătuirea a arătat că în predarea cunoștințelor fizico-matematice, tot mai mulți profesori se străduiesc să le arate elevilor cum se aplică diferitele legi pe care le studiază în cele mai variate domenii ale industriei, ale agriculturii, în transporturi, comerț etc. Tovarășii profesori de fizico-chimie Sofia Nistor, Georgeta Dranga, Bela Rabinovici, Elena Necula, Claudiu Orsifschi din orașul Tecuci, Gh. Chiriac (Poiana) și alții le-au vorbit elevilor despre presa hidraulică, despre determinarea în practică a densității corpurilor, despre plutirea corpurilor, despre folosirea în practică a barometrelor, a manometrelor, a scripeților, a pîrghiilor, despre galvanoplastie, aparate optice, despre aplicațiile analizei spectrale, aplicațiile pașnice ale energiei atomice etc.

Mai mult decît în anii trecuți, elevii au aflat interesante lucruri despre producerea maselor plastice, despre industria de medicamente, despre industria de coloranți sintetici, despre procedee noi industriale din industria noastră chimică, despre aplicațiile fizicii și ale chimiei în agricultură.

Și în predarea matematicii profesori ca Aurelian Petică, Ion Bogatu, Hruban Dragomir (Tecuci) și alții s-au străduit să arate elevilor unde se aplică diferitele teoreme pe care le-au expus elevilor, cum se folosesc formulele pe care le-au dedus. Tov. Turnică Zaharia, de exemplu, cu prilejul studierii capitolului de contabilitate la clasa a VI-a, a fost cu elevii la cooperativa din comună, unde le-a arătat cum se efectuează diferite operații de contabilitate.

Un mijloc eficace pentru legarea cunoștințelor de fizică, chimie și matematică de practică l-a constituit pentru mulți profesori din raionul Tecuci rezolvarea de probleme cu conținut practic. Prin rezolvarea unor astfel de probleme, elevii au aflat cum folosesc oamenii diferite legi din fizică, formulele matematice etc. în producție, au înțeles mai bine cum anumite reacții chimice pe care le-au studiat teoretic oglindesc transformări care au loc în natură sau în uzine.

În vederea îmbogățirii cunoștințelor politehnice ale elevilor, un rol important s-a acordat în raionul Tecuci excursiilor. Cu prilejul unei excursii la centrul mecanic din Tecuci, elevii clasei a VIII-a „B" de la școala medie nr. 1. din localitate au urmărit cum se confecționează șuruburile, cum se prelucrează suprafețele plane, au urmărit unele procese tehnologice ca alezarea, frezarea etc. Ei au văzut presa cu șurub, presa hidraulică, electromotoare, turbine mici, ciocanul pneumatic, cuptorul de tratament termic al oțelului, sudura oxiacetilenică, arcul voltaic și alte mașini și unelte pe care le cunoșteau doar teoretic. Excursii interesante au fost organizate și de către alte școli din Tecuci și din comunele raionului la diferite întreprinderi din raion.

Discuțiile din cadrul consfătuirii au arătat că la unele școli s-a dus o activitate frumoasă și în cercurile tehnice și agricole de elevi, că s-au obținut unele realizări în ceea ce privește formarea de deprinderi practice la elevi. La școala de 7 ani nr. 1 din Tecuci, de exemplu, elevii claselor a VI-a și a VII-a au făcut sub conducerea profesoarei Georgeta Necula practică în atelierul școlii profesionale de tractoriști. Tov. Iulian Arghira (Tecuci), Georgeta Mihăilescu din camuna Barcea și alții au efectuat cu elevii o serie de lucrări practice pe teren în vederea aplicării cunoștințelor de geometrie.

Discuțiile care au avut loc în cadrul consfătuirii au scos însă la iveală și o serie de lipsuri în ceea ce privește realizarea învățămîntului politehnic în raionul Tecuci. Se știe că prima condiție pentru realizarea învățămîntului politehnic o constituie ridicarea nivelului, a calității învățămîntului de cultură generală, întrucît fără cunoștințe temeinice la fizică, chimie, matematică nici nu poate fi vorba de o cunoaștere adîncă din partea elevilor a aplicațiilor diferitelor legi științifice în producție, de o orientare justă a viitorilor absolvenți ai școlilor medii în problemele economiei naționale, de o fixare conștientă a unor priceperi sau deprinderi practice. Despre ridicare a nivelului de pregătire a elevilor poate fi, însă, vorba la clasa a IV-a de la școala din comuna Cotorala, unde cu prilejul inspecției făcute din partea secției de învățămînt raionale numai doi dintre elevii acestei clase (învățător Mihai Lefter) au putut efectua oral calculul 25+17. La aceeași clasă, nici un elev nu a putut rezolva problema atît de simplă: „Dacă cu un tractor se pot ara în 4 zile 12 hectare, cîte hectare se pot ara în 7 zile?" La școala din Muntenii de Jos, elevii au fost de asemenea slab pregătiți la matematică.

O cauză care a dus în unele locuri la o scădere în pregătirea elevilor a fost și lipsa de exigență din partea unor învățători și profesori, iar pe alocuri chiar aprecierea cu desăvîrșire greșită a cunoștințelor elevilor. În biletele de la examenul de absolvire la clasa a IV-a, bunăoară, tov. învățător Constantin Damian (Cernicari — Tecuci) cerea elevilor să răspundă la întrebări cu totul sub nivelul clasei a IV-a: cîți metri are 1 kilometru, cîte zile are un an etc. Tov. Nicolae Secară de la școala din satul Gefu, comuna Ghidigeni, a notat în timpul anului cu nota „cinci" un elev care a efectuat cu totul greșit exerciții cu fracții ordinare. După cum se vede, aici nu mai este vorba nici măcar de o larghețe în notare...

Este clar că, cu o astfel de pregătire teoretică, acești elevi nu pot primi o orientare politehnică.

Este greșită părerea unora dintre cadrele didactice care consideră că învățămîntul politehnic se poate realiza în mediul rural doar prin lucrările practice pe parcela experimentală, iar la oraș, în special în atelierele școlare. Fără îndoială, aceste forme de activitate au un rol important în cadrul învățămîntului politehnic, întrucît ele contribuie la formarea unor deprinderi practice necesare în industrie și agricultură. Învățămîntul politehnic, însă, presupune, pe lîngă aceasta, și înarmarea elevilor cu cunoașterea aplicării legilor pe care le studiază la fiecare disciplină, cu cunoașterea principiilor care stau la baza ramurilor mai importante de producție. Învățămîntul politehnic presupune dezvoltarea interesului și dragostei elevilor pentru tehnică, pentru preocupările științifice. De aceea se impune ca în munca noastră să folosim în același timp căi variate care duc la realizarea acestei sarcini mari — lecțiile în clasa, lucrările de laborator, activitatea practică pe parcela experimentală și în atelierele școlii, excursiile, cercurile tehnice și agricole, practica în producție etc.

Pentru realizarea învățămîntului politehnic nu este neapărat necesar ca școala să fie în apropierea unui mare centru industrial. Se pot obține rezultate deosebit de frumoase dacă știm să folosim din plin, de pildă, activitatea care se desfășoară în gospodăria de stat sau în gospodăria colectivă din comună, la stațiunea de mașini și tractoare și chiar la o uzină electrică mai mică, la un atelier mecanic mai modest, la o moară, fabrică de conserve etc.

Învățătorii și profesorii care predau științele fizico-matematice în raionul Tecuci au căpătat o experiență prețioasă pe calea realizării învățămîntului politehnic. Folosind din plin această experiență ei vor putea obține în acest an școlar rezultate și mai bune, care să contribuie la ridicarea învățămîntului nostru de cultură generală.

prof. M. SCHEIN

O critică întemeiată

Participanții la cea de a XI-a consfătuire raională a cadrelor didactice din raionul Găești, regiunea Pitești, au criticat cu asprime secția de învățămînt a statului popular raional și comitetul sindical raional al muncitorilor din învățămînt și cultură pentru lipsa de interes în pregătirea consfătuirii și mai ales în pregătirea condițiilor pentru deschiderea noului an școlar.

Referatele prezentate în ședințele pe secții au fost alcătuite în grabă și cu superficialitate.

La secția științele naturii-geografie-chimie referatul a fost întocmit fără participarea responsabililor de cerc.

Conținutul acestui referat n-a fost în concordanță cu îndrumările tematice date de Ministerul Învățămîntului și Culturii. Problemele au fost tratate mai mult abstract, fără exemplificări din școlile de pe cuprinsul raionului. De fapt, referatul acestei secții s-a rezumat la un raport de activitate al tov. Iancu Roșu, profesor de științele naturii-geografie la școala de 7 ani din comuna Vișina.

Astfel fiind pregătită consfătuirea raională, este explicabil de ce în secții discuțiile au avut un caracter formal, problemele ridicate rezumîndu-se mai mult la aprovizionarea școlii cu material didactic și substanțe chimice pentru experiențele de chimie.

Participanții la consfătuiri au criticat, de asemenea, atitudinea de neglijență manifestată de statul popular raional pentru pregătirea localurilor de școli în vederea deschiderii în bune condiții a anului școlar.

În raionul Găești, abia 30% din școli sînt pregătite pentru începerea noului an școlar. Școlile din comunele Mogoșani, Gura Văii, Morteni, Hulubești, Schei, Cobra etc., nu sînt văruite, iar reparațiile nici nu au început măcar. Deși directorii de școli au cerut, din timp, în scris, cooperativel „Întrărîtirea" din Găești (președinte Dragomir, inginer Nicolaescu) să întocmească devize și să trimită echipe pentru efectuarea acestor lucrări, conducerea cooperativei a tergiversat începerea lucrărilor, socotindu-le probabil de importanță secundară.

Pînă la deschiderea noului an școlar mai sînt numai cîteva zile. Pentru urgentarea lucrărilor de amenajare a localurilor de școli se impune luarea de măsuri imediate și eficace de către comitetul executiv al statului popular raional Găești.

N. BURCEA

Ce ne spun și ce nu ne spun cifrele

Pentru fiecare unitate școlară, pentru fiecare raion sau regiune, rezultatele anului școlar expirat sînt ilustrate, mai ales, prin anumite date cifrice, care dau posibilitatea ca, în linii mari, să-ți poți forma o părere despre situația și dezvoltarea învățămîntului în cadrul unității școlare, a raionului sau regiunii respective.

Cifrele au un dar minunat: sînt înzestrate cu darul... vorbirii! Cu o condiție: să știi să le faci să vorbească și să nu uiți că ele nu spun totdeauna.. totul!... Analiza adîncă și multilaterală trebuie să știe să găsească, întotdeauna, în dosul cifrelor, oamenii, munca lor reală, vie, concretă.

În lumina acestei arhicunoscute idei, ne permitem să facem cîteva considerații în legătură cu problema nivelului de cunoștințe al elevilor din orașul Ploești, așa cum s-a conturat la recenta consfătuire raională a cadrelor didactice.

În scrisoarea Comitetului regional P.M.R., adresată cadrelor didactice din regiunea Ploești, citită la deschiderea consfătuirii, s-a subliniat, pe drept cuvînt, pe baza analizei muncii instructiv-educative desfășurată în întreaga regiune, că în anul școlar trecut, în orașul Ploești s-au obținut multe rezultate frumoase în domeniul învățămîntului. Referatul secției de învățămînt a orașului Ploești a concretizat cifric unele din aceste rezultate: 80% elevi, din totalul de 13.000 cuprinși în cele 35 unități școlare din Ploești, au promovat anul școlar 1956/57; 2000 de elevi au promovat clasa cu media maximă, dintre care 200 au fost premiați la sfîrșitul anului școlar, iar 67 au luat premii speciale la diferite concursuri (olimpiada matematică etc). Sînt multe clase fără repetenți (ca, de pildă, clasele a V-a de la școala de 7 ani nr. 1), precum și clase care au promovabilitatea de sută la sută (de exemplu, clasele I—IV de la școala de 4 ani nr. 2).

Tot cifrele au arătat, însă, că la examenul de maturitate au reușit doar 72% din candidați, iar la examenul de admitere în clasa a VIII-a au fost declarați admiși abia 54,25% din elevii prezentați. În același timp, s-a subliniat că în clasele I-a, a V-a, și a VIII-a, procentul de promovabilitate a elevilor, pe oraș, a fost cel mai scăzut.

Cum se explică atît realizările, cît și lipsurile ilustrate în cifrele de mai sus? Cum s-au obținut rezultatele pozitive și care e cauza insuccesele care mai persistă încă în munca elevilor și a cadrelor didactice?

Secția de învățămînt a orașului Ploești, din cauza unei insuficiente cunoașteri a realității din școlile pe care le conduce, în referatul prezentat, deși abundent în date concrete, n-a ajuns să facă o analiză completă a materialului faptic, care să justifice, într-un fel sau altul, realitatea.

Este adevărat că s-au citat exemple de învățători și profesori, care au avut realizări pozitive sau unele deficiențe. S-a amintit, de pildă, că tov. profesoară Moșneaga Margareta a folosit, la o lecție de recapitulare asupra mușchilor și lichenilor, o dioramă în care erau prezentate toate speciile cunoscute la noi, dînd astfel elevilor un bun prilej să-și fixeze cunoștințele și să capete priceperea de a recunoaște în mediul natural plantele învățate. S-a pomenit, în fugă, și despre cele peste 100 excursii și vizite în producție, care au îmbogățit mult cunoștințele elevilor, sau despre faptul că numeroși învățători și profesori și-au îmbunătățit măestria predării, concomitent cu ridicarea nivelului lor ideologic, politic și profesional, înșirîndu-se în acest sens, spre exemplificare, cataloage întregi de nume proprii. Și la aceasta s-a redus aproape întreaga analiză a cifrelor și a faptelor.

Pe bună dreptate unii participanți la discuții, ca, de pildă, tov. Eugen Rusu, director al școlii de 7 ani nr. 13 au subliniat că referatul secției de învățămînt a ocolit analiza datelor prezentate și descifrarea cauzelor, iar alții, ca, de pildă, tov. Andrei Vijoli, directorul școlii medii mixte nr. 1, au pus la îndoială concordanța între unele date cifrice și realitatea terenului ținînd seama că există încă învățători și profesori, care nu aplică cu justețe normele de apreciere a cunoștințelor elevilor. Participanții la discuții au arătat, de asemenea, că scăderea exigenței față de cerințele programei școlare are, de multe ori drept consecință un nivel scăzut de cunoștințe al elevilor, ceea ce face ca unii dintre aceștia să se prezinte necorespunzător la examenele de admitere sau maturitate, atunci cînd au de a face cu alte cadre didactice, care, precum e drept, le cer să aibă cunoștințe la nivelul programei.

Discuțiile plenarei n-au izbutit, totuși, decît în mică măsură să dezvăluie în mod analitic explicarea cauzală a rezultatelor. La întrebările: „De ce la anumite clase rezultatele au fost bune, iar la altele (de pildă, clasele I-a, a V-a și a VIII-a) au fost necorespunzătoare? Care e în realitate nivelul adevărat al cunoștințelor elevilor, dacă cifrele ne spun că un număr mare de elevi promovați n-au reușit la examenul de maturitate?" — nu s-a dat un răspuns cu totul satisfăcător nici în referatele pe secții. De exemplu, referatul ținut la clasele I—IV, n-a lămurit de ce din cele 59 clase I-a din oraș, doar două n-au avut repetenți. În genere, nici în cuvîntul acelora care au participat la discuțiile pe secții nu s-a dat un răspuns în această privință.

Recunoscînd lipsa esențială a referatului principal în aceea că, așa cum s-a arătat de către participanții la discuții, a apăsat mai mult pe latura descriptivă a faptelor, în detrimentul analizei rezultatelor anului școlar, tov. D. Ionescu, șeful secției de învățămînt din orașul Ploești, a căutat să schițeze, la concluzii, unele propuneri juste menite să ducă la ridicarea nivelului procesului de învățămînt în anul școlar viitor. Astfel, s-a arătat necesitatea unei atenții sporite pentru clasele-cheie ale fiecărui ciclu: I-a, a V-a și a VIII-a; ținerea unei consfătuiri—pînă la 1 octombrie — cu profesorii fără repetenți, pentru a se analiza amănunțit metodele bune folosite; discutarea în primul consiliu pedagogic pe școală a modului cum se aplică notarea elevilor de la 1 la 10; dezbaterea temeinică, în primul cerc pedagogic, a noilor programe și manuale școlare etc.

Sîntem încredințați că măsurile preconizate și concretizate apoi în punctele rezoluției vor duce, în noul an școlar, la noi succese în ridicarea nivelului de cunoștințe și deprinderi al elevilor din orașul Ploești, deoarece în școlile ploștene sînt numeroase cadre didactice a căror activitate pozitivă desfășurată în trecut îndreptățește cele mai bune speranțe în privința activității viitoare.

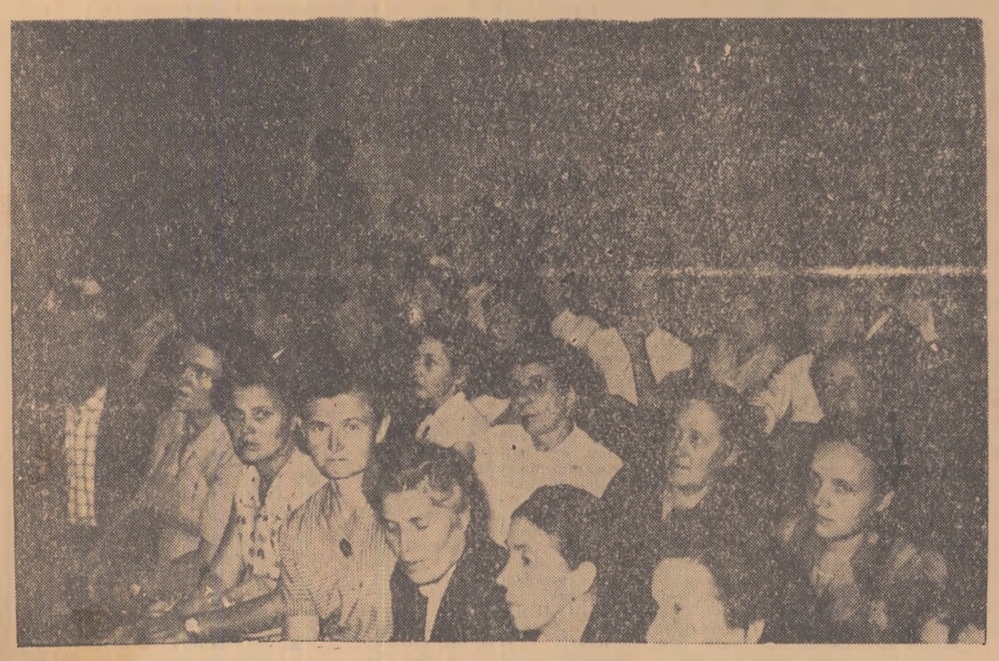

În timpul consfătuirii de la Tecuci.

PSIHOLOGIA ȘI ÎNVĂȚĂMÎNTUL

Problema predării psihologiei este vastă și complexă. Vom prezenta — în articolul de față — doar cîteva din aspectele ei mai semnificative.

Psihologia are menirea de a orienta efectiv pe elevi și pe studenți în procesul complex al pătrunderii esenței vieții și realității psihice, de a îndruma către înțelegerea științifică a căilor de formare, schimbare și modificare a psihicului uman, a caracterului, a concepției despre lume și viață.

Cunoștințele de psihologie pot înlesni mult organizarea rațională a muncii elevilor și studenților, conducîndu-i la o autocunoaștere obiectivă, la o atitudine justă față de cei din jur, la o viață conștientă și fecundă, la realizarea și desăvîrșirea acelui profil moral și intelectual preconizat de societatea socialistă. În măsura în care reflectă viața, în care sînt variate și bogate, instructive și eficiente prin conținutul lor, exemplele cuprinse în cursurile de psihologie contribuie la educarea elevilor și studenților în spirit comunist. Prin aceasta cursurile de psihologie dobîndesc nu numai o valoare instructivă, dar și una formativă. În consecință, întreaga structură a cursurilor de psihologie se cuvine să fie supusă, sub aspectul conținutului și formei, unor riguroase analize științifice, didactice și educative, pentru ca psihologia să-și justifice locul și rolul ei ca obiect de învățămînt. Pentru aceasta se impune ca predarea psihologiei să aibă un conținut științific, să fie făcută la un nivel înalt, dar accesibil elevilor și studenților. Orientarea ideologică a cursului de psihologie trebuie să fie cea marxist-leninistă. Problemele se cer interpretate partinic, criticîndu-se obiectivismul și subiectivismul, interpretările eronate, incompatibile cu spiritul psihologiei materialist-științifice. Înlăturarea idealismului de toate nuanțele, a mecanicismului și a interpretărilor scolastice în predarea psihologiei, a vulgarizării și simplificării fenomenelor psihice trebuie să preocupe permanent pe orice profesor de psihologie și pe orice cercetător științific din acest domeniu. În realizarea obiectivelor menționate, cadrele de specialiști hotărăsc totul, în funcție de pregătirea lor profesională și ideologică

De o deosebită importanță în munca profesorilor de psihologie sînt cursurile pe care le folosesc în predare, pe baza cărora își organizează munca cu elevii sau studenții. În mare măsură, cursurile de pishologie răspund cerințelor pe care trebuie să le îndeplinească. Cu toate acestea, s-ar putea menționa — privind problema sub aspectul cel mai general — și unele deficiențe în alcătuirea lor.

O lipsă însemnată în alcătuirea cursurilor de psihologie constă în caracterul lor întrucîtva abstract, rupt de realități, ceea ce le face adeseori inaccesibile înțelegerii elevilor și studenților. Hotărîrile partidului și guvernului cu privire la îmbunătățirea învățămîntului cer celor ce lucrează în școli și facultăți o grijă deosebită și permanentă pentru legarea cunoștințelor predate de activitatea practică a oamenilor, de experiența construirii socialismului în țara noastră. Îndeplinind această cerință, cursurile de psihologie trebuie să cuprindă cît mai multe și mai instructive exemple din viața oamenilor muncii, din producția industrială și agricolă. De asemenea, se pot folosi exemple din viața elevilor și a studenților înșiși, ca și din literatura și arta noastră progresistă, din realizările noastre pe tărîm științific, tehnic, artistic, cultural etc. Totodată se impune cunoașterea și utilizarea critică a celor mai progresiste tradiții din psihologia noastră, și chiar din psihologia universală.

Se constată, pe lîngă aceasta, că nu toate cursurile de psihologie se pot caracteriza printr o unitate de vederi metodologice în tratarea și interpretarea proceselor și însușirilor psihice. Acest fapt se desprinde, bunăoară, din studierea cursurilor de psihologie elaborate de către colectivele de psihologi din Cluj și București.

În lumea oamenilor de știință problemele se pot discuta și la alt nivel, pot fi interpretate și argumentate în diferite moduri, bineînțeles evitîndu-se greșelile ideologico-științifice. De altfel, tocmai asemenea discuții principiale, constructive duc la progresul științei respective. Cînd se pune, însă, problema predării cunoștințelor la studenți, și cu atît mai mult la elevi, credem că este mai just să se evite această diversitate de păreri și interpretări, care i-ar putea duce pe tineri la o concepție eronată, cultivînd, totodată, în conștiința lor, o atitudine de scepticism și neîncredere în realizările științei.

Insistăm asupra faptului că nu numai interpretarea diferitelor probleme psihologice se face uneori în mod neunitar, dar și în folosirea terminologiei există divergențe, echivocuri, confuzii și chiar contradicții, fapt ce pare a fi destul de îngrijorător. În ultima vreme, atît în consfătuirile cadrelor de specialitate, cît și în cursurile de psihologie, terminologia psihologică este adeseori evitată sau redusă la terminologia și limbajul fiziologiei activității nervoase superioare. Asistăm și la crearea unui limbaj paralel (psihologic și fiziologic) cu o semnificație identică, ceea ce este greșit din punct de vedere metodologic și științific, ducînd la ștergerea granițelor relative dintre științe. A folosi, pentru explicarea științifică a fenomenului psihologic, datele fiziologiei materialiste nu trebuie să însemne reducerea fenomenului psihologic la cel fiziologic, desființarea psihologiei. Această „practică științifică", insuficient întemeiată, este întreținută și chiar promovată încă, din păcate, de unii reprezentanți ai psihologiei din țara noastră, sub pretext că se realizează astfel ideea unei psihologii pavloviste.

Mai există și psihologi care păcătuiesc în utilizarea datelor fiziologiei pentru fundamentarea problemelor psihologice și dintr-un alt punct de vedere — anume acela al utilizării lor mecaniciste și fără suficiente temeiuri. S-au explicat „pavlovist" unele probleme și în cazurile cînd fiziologia pavlovistă nu oferă încă suficiente date pentru interpretarea unor fenomene psihologice complexe, umane, ceea ce a lăsat adeseori impresia că a face psihologie materialistă înseamnă doar a cunoaște și combina iscusit cîteva noțiuni: reflex necondiționat, reflex condiționat, stereotip dinamic, tip de activitate nervoasă superioară, excitație și inhibiție, analiză și sinteză corticală, sisteme de semnalizare etc.

Credem că sub acest aspect psihologii mai au încă mult de făcut și, mai ales, de refăcut, pentru a ajunge la o colaborare științifică cu fiziologii în sensul indicat și dorit cu adevărat de I. P. Pavlov.

Din acest punct de vedere, spre a se evita asemenea rătăciri, se impune și o colaborare mai strînsă nu numai între cercetătorii științifici, dar și între diferitele catedre de psihologie cu cele de fiziologie, pedagogie, filozofie. În rezolvarea raportului dintre psihologie și fiziologie, filozofia materialist-dialectică ar avea de spus un cuvînt important, dacă nu chiar hotărîtor. Ar fi necesară o legătură mai strînsă, principială, între specialiștii diferitelor centre universitare de la noi și a acestora cu cei de peste hotare, mai ales cu specialiștii din țările socialiste.

Discutarea problemelor fundamentale și dificile ale psihologiei în „Revista de psihologie", la ședințele de catedră, în consilii și sesiuni științifice, organizate special pentru dezbaterea lor, ar duce, desigur, la o justă orientare în munca de cercetări științifice, la o îmbunătățire mai sensibilă a cursurilor de psihologie și, în general, la îmbunătățirea predării acestei discipline.

De asemenea, laboratoarele de psihologie (la catedrele unde există) nu oferă studenților cele mai bune condiții de desfășurare a lucrărilor practice, ele nefiind utilate în chip corespunzător. În afară de aceasta, nici nu avem suficienți specialiști în probleme de psihologie experimentală, ceea ce constituie o lipsă serioasă în desfășurarea lucrărilor practice. Este evident că în domeniul psihologiei experimentale ar trebui specializate mai multe cadre decît pînă acum.

Cadrelor care predau psihologia le revin sarcini multiple, nu numai sub aspectul instructiv, dar și pe linia educării elevilor și studenților. Conturarea profilului moral al omului de tip nou este un proces anevoios, care necesită utilizarea creatoare a celor mai adecvate metode de educare și instruire, desăvîrșirea modalităților cunoscute, verificate practic, ca și găsirea unor mijloace noi.

Se știe — și acest lucru a fost semnalat în diferite documente — că educația elevilor — și îndeosebi a studenților — n-a fost în măsură corespunzătoare în atenția cadrelor didactice în general.

Este de netăgăduit faptul că o mare răspundere în ceea ce privește educația comunistă a elevilor și studenților le revine și profesorilor de psihologie. Prin însuși caracterul acestei discipline științifice, prin însuși profilul sufletesc al cadrelor care o predau, acestea pot și trebuie să se găsească cît mai aproape de elevi și studenți. Profesorilor de psihologie le revine datoria de a fi nu numai profesori, ci și prieteni ai elevilor și studenților, într-un sens adînc și principial.

Numai într-o atmosferă de profundă seriozitate, de viață activă și creatoare, de colaborare principială, de sinceră prețuire și încredere reciprocă, de interese comune ale tuturor membrilor colectivului se va putea forma personalitatea elevului și studentului entuziast în fața vieții, pasionat în a cunoaște cît mai mult și cît mai temeinic. Numai prin crearea unor astfel de condiții se vor putea structura, în sensul dorit, intelectul afectivitatea, voința, caracterul, ethosul profesional — cu alte cuvinte profilul intelectual și moral al tinerei noastre generații.

Profesorul de psihologie ar trebui să realizeze din fiecare elev sau student un om demn, într-un sens larg, de viața noastră socialistă. Pentru aceasta se impune ca profesorul de psihologie să cunoască pe fiecare elev sau student în parte, să-l înțeleagă, să-l îndemne spre o viață trăită cît mai intens și cît mai sincer.

În activitatea profesorilor de psihologie, pe această linie formativă, există însă, din păcate, încă mult formalism și răceală neîndreptățită. Mai sînt cadre didactice care își închipuie că a educa înseamnă numai a ține lecții de nivel corespunzător. În realitate, a educa — mai ales cînd educatorul este un profesor psiholog — înseamnă cu mult mai mult, înseamnă a participa activ la viața elevilor sau studenților, a le cunoaște interesele, a le cultiva cu orice prilej calitățile nobile ale omului societății socialiste.

Pentru realizarea acestor sarcini complexe, profesorii de psihologie trebuie să-și amintească faptul că exemplul personal constituie modalitatea cea mai convingătoare de a educa personalitatea și caracterul elevilor sau studenților. **„Învățătura materialistă — spune Karl Marx — care afirmă că oamenii sînt produsele împrejurărilor și ale educației și că, așadar, oamenii care s-au transformat sînt produsul unor împrejurări și al unei educații modificate uită că împrejurările sînt modificate tocmai de oameni și că educatorul însuși trebuie educat".** În deplin acord cu înțelepciunea acestor idei, considerăm că orice profesor — și cu atît mai mult cel de psihologie — trebuie să fie el însuși un om cu o înaltă ținută morală, care să știe să influențeze, să formeze și profilul nou al tinerei noastre generații.

prof. ELENA MAFTEI

Aspecte din Tulcea

(Urmare din pag. 1-a)

a crește răspunderea lor în muncă, pentru a-i ajuta să devină în adevăr organe calificate de îndrumare în școală.

Nici referatul secției, nici discuțiile din plenara consfătuirii n-au analizat problema ridicării nivelului ideologic al cadrelor didactice, și aceasta, pentru că în această direcție preocuparea a fost slabă. Insuficienta pregătire ideologică a unor cadre explică obiectivismul unor lecții, ca și slaba combatere a unor manifestări de misticism în rîndurile elevilor.

Nivelul ideologic și politic scăzut al unor cadre explică și slaba înțelegere față de problema școlarizării și modul birocratic al rezolvării ei. În raionul Tulcea, anul școlar 1956-1957 s-a încheiat cu 294 elevi neșcolarizați, dintre care mai mult de jumătate au rămas în afara școlii, datorită folosirii lor de către părinți în munca din gospodărie. Cadrele didactice de la școli ca Agighiol, Chilia Veche, Letea etc. n-au înțeles că procesul de rapidă cooperativizare a agriculturii impune creșterea eforturilor pentru lichidarea neșcolarizării, creșterea eforturilor pentru a forma în rîndurile părinților și elevilor o nouă atitudine față de școală

În rezoluția consfătuirii, cadrele didactice au propus și au adoptat măsuri concrete pentru lichidarea tuturor acestor lipsuri. Insuflețiți de succesele pe care raionul Tulcea le obține acum în munca de colectivizare a agriculturii, pedagogii raionului Tulcea s-au angajat ca, îndrumați de partid, să-și dăruiască toată priceperea și toată puterea lor de muncă pentru a ajuta astfel la obținerea victoriei definitive: completa colectivizare a raionului, condiție importantă și pentru ridicarea pe o treaptă mai înaltă a muncii din școală.

ÎN ÎNTÎMPINAREA NOULUI AN ŞCOLAR

La punct cu toate amănuntele

Se apropie deschiderea şcolilor. Pretutindeni în ţară se fac intense pregătiri în vederea acestui eveniment.

In raionul Pucioasa şcolile sînt gata să-şi primească elevii. In acest raion lucrările de amenajare, întreţinere şi reparaţii au fost terminate încă din luna august. Numeroşi copii vor învăţa, în acest an, în şcoli noi. In comuna Riul-Alb, în satul Berivoieşti, construcţiile noilor localuri de şcoală — o şcoală de 7 ani şi una de patru ani — sînt terminate. De asemenea, s-a mărit şcoala de 7 ani din comuna Valea Lungă-Cricov. Cu sprijinul sfaturilor populare, şcolile au fost aprovizionate cu combustibilul necesar pentru iarnă.

La internatul şcolii medii din oraşul Pucioasa, la cel de la şcoala de 7 ani din comuna Runcu, precum şi la cantina şcolară din comuna Valea Lungă-Cricov se fac conserve de roşii, se înmagazinează cartofii, ceapa şi celelalte legume necesare.

Anul acesta, spre deosebire de anii trecuţi, unitatea locală de difuzare a cărţii a distribuit din timp, cooperativelor săteşti, manualele şi rechizitele şcolare, pentru a fi puse la dispoziţia elevilor din primele zile de şcoală. De pe acum, secţia de învăţămînt a repartizat şcolilor cataloagele şi imprimatele necesare.

In perioada de vară, unele colective didactice au acordat o atenţie mare asigurării condiţiilor pentru introducerea şi extinderea lucrărilor practice de atelier. In acest scop, au fost înzestrate atelierele şcolare şi laboratoarele şi au fost utilate altele noi. Aşa, de pildă, la şcoala medie din oraşul Pucioasa s-a amenajat un nou atelier de lăcătuşerie şi tîmplărie. Pentru elevii şcolii de 7 ani din comuna Brăneşti s-au deschis cercuri de ţesătorie, conduse de tehnicieni din întreprinderile „Ivănuş Constantin" şi „Olga Bancic". Sub conducerea profesorilor de specialitate, numeroşi elevi din oraşul Pucioasa, din comunele Moroeni, Vulcana-Băi, Şerbăneşti, Doiceşti pregătesc deschiderea a cinci cercuri de impăiere.

In prezent, în raionul Pucioasa se desfăşoară lucrările referitoare la înscrierea şi şcolarizarea elevilor. Sfaturile populare au organizat în întregul raion verificarea înscrierii tuturor copiilor în clasele I—IV şi V—VII.

Pentru ca în viitorul an şcolar să se obţină o frecvenţă cît mai regulată, cu ajutorul sfaturilor populare şi al comitetelor de părinţi, în comunele Vîrfuri, Moroeni, în satul Glod, pentru elevii care locuiesc departe, s-au asigurat gazde comune şi mijloace de transport.

Cadrele didactice, îndeosebi învăţătorii, vizitează pe părinţii elevilor, se interesează de condiţiile lor de viaţă etc.

Secţia de învăţămînt şi cultură a raionului Pucioasa s-a interesat îndeaproape şi de primirea şi repartizarea tinerilor absolvenţi. Tov. Petre Petroşanu, şeful secţiei de învăţămînt şi cultură, i-a primit cu multă căldură pe cei opt profesori şi învăţători tineri. Le-a dat îndrumări preţioase pentru noua lor activitate, i-a orientat asupra locului de muncă, le-a asigurat transportul în comunele în care vor funcţiona, a urmărit felul în care sfaturile comunale i-au cazat.

Incă din anul trecut, în raionul Pucioasa se poate vorbi de o stabilitate a cadrelor didactice, fapt care se resimte din plin în felul cum se pregătesc învăţătorii şi profesorii pentru noul an şcolar. Au verificat şi reconditionat, cu mijloace locale, materialul didactic, iar pe baza programelor de învăţămînt îşi planifică cu grijă materia de specialitate.

S-au luat interesante măsuri şi pentru îmbunătăţirea muncii de îndrumare şi control. Dornic să asigure ridicarea nivelului activităţii instructiv-educative din şcoală, colectivul secţiei şi-a întocmit un plan de activitate care, printre altele, prevede ca inspectorii, împreună cu delegaţi ai comitetului executiv al sfatului popular raional, să viziteze între 1—15 septembrie a.c. toate unităţile şcolare, pentru a urmări felul în care este organizată munca didactică (repartizarea orelor, planificarea materiei, munca metodică, şcolarizarea etc.). Intregul raion a fost împărţit în sectoare, după numărul inspectorilor care vor controla şi îndruma şcolile în ordinea urgenţei — şcoli cu cadre tinere, şcoli la care au fost numiţi directori noi, şcoli unde rezultatele anului trecut au fost mai slabe.

P. FRUCHTER

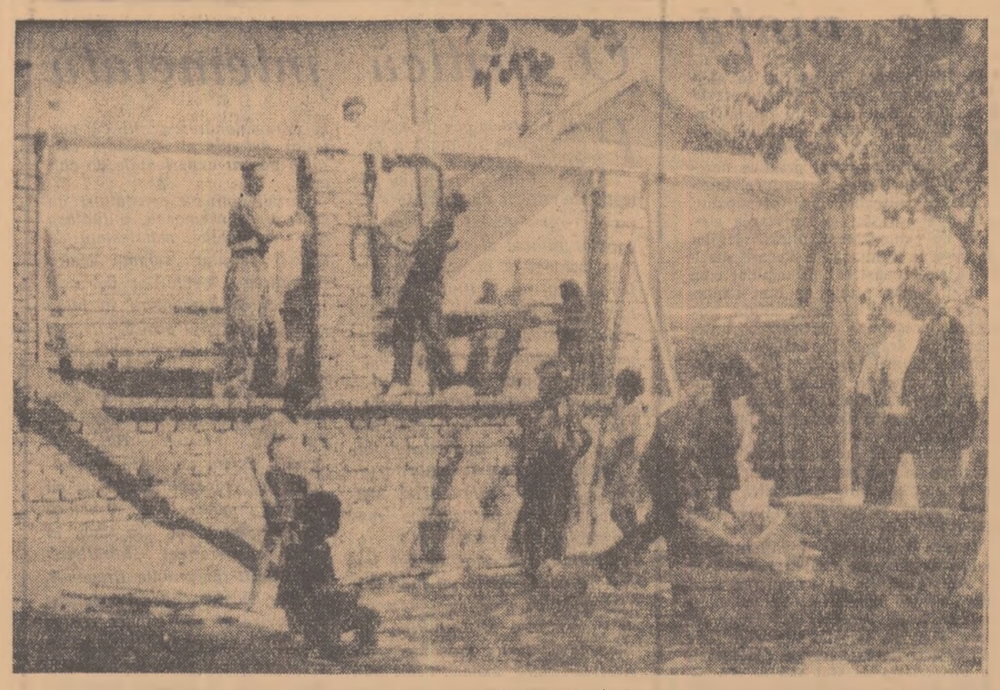

Scoala din cartierul Medeea—Constanţa avea o singură clasă. Din iniţiativa deputatei Maria Neamţu, a directorului şcolii Gh. Vulpe şi a învăţătorului V. Sasu, locuitorii cartierului au început construirea unei noi clădiri, ce va fi gata în curînd.

Cauze „obiective"

Majoritatea şcolilor din raionul Brăila sînt pregătite pentru primirea sărbătorească a elevilor. Pereţii albi ai şcolilor sclipesc de curăţenie, materialul didactic este revizuit şi completat, iar magaziile sînt neincăpătoare pentru cantitatea de combustibil adusă pînă în prezent.

Am poposit pentru un scurt timp la şcoala elementară de 4 ani din comuna Tudor Vladimirescu, unde am fost întîmpinat de tovarăşa Elena Belu, directoarea şcolii. Nu numai pereţii, dar şi lemnăria uşilor şi ferestrelor vopsite proaspăt îţi dau o senzaţie de ceva nou şi sănătos, te asigură că micuţii şcolari se vor simţi bine în noul an. Aceeaşi constatare îmbucurătoare am făcut-o şi la şcoala de 7 ani din comuna Chişeani, unde este directoare tovarăşa Teodora Bordea. Pe lîngă impresia reconfortantă, produsă de aspectul localului, la această şcoală te bucură şi ordinea desăvîrşită în care este dispus materialul didactic. Registrul de evidenţă al copiilor de vîrstă şcolară a fost completat şi cu datele celor care vor păşi în acest an, pentru prima dată, pragul şcolii. La fel stau lucrurile într-un număr de 56 de şcoli din cele 66 cîte are raionul.

Ne pare rău, dar trebuie să vorbim cu totul altfel despre celelalte 10 şcoli. Care este situaţia aici? Începutul lunii septembrie, cînd activitatea premergătoare deschiderii noului an pulsează din plin, găseşte şcolile de 4 ani din comunele Văţeni, Scorţarul Nou, Baldovineşti şi din satele Lacul Sărat, Petroiu, N. Bălcescu, precum şi şcolile de 7 ani din comunele Osmanu, Tichileşti, Pitulaţi şi Cazasu cu lucrările de reparaţie neterminate, pe alocuri abia începute. Directorii acestor şcoli şi membrii comitetelor executive ale sfaturilor populare din comunele respective, atunci cînd sînt întrebaţi, găsesc cu promptitudine cauzele obiective care au determinat întîrzierea reparaţiilor: lipsa de fonduri, neglijenţa întreprinderilor care s-au angajat să efectueze lucrările etc.

Şcoala elementară de 4 ani din satul Lacul Sărat, comuna Chişcani, are la începutul lunii septembrie acoperişul demontat în vederea reparării lui. Sîntem şi noi de acord cu tov. Constantin Nistor, preşedintele sfatului popular al comunei Chişcani, că întîrzierea lucrărilor se datoreşte în mare parte întreprinderii de construcţii nr. 172 din Brăila. Ne întrebăm, totuşi, de ce aceste lucrări au început abia în luna august şi nu imediat după terminarea cursurilor, aşa cum era normal? Oare de această stare de lucruri nu este răspunzătoare şi tov. Maria Coman, directoarea şcolii, care n-a avut grijă ca lucrările să înceapă la timp?

Aceeaşi atitudine a avut-o şi tovarăşul Costică Balaban, directorul şcolii de 7 ani din comuna Osmanu. După o prealabilă consultare cu secretarul sfatului popular, a ajuns la concluzia că reparaţia localului poate începe şi mai tîrziu, că „mai e pînă la deschiderea cursurilor.

Mai greu decît reparaţiile curente ale şcolilor merg acţiunile de construire a noilor localuri, prevăzute în planul pe anul 1957. Din cele 4 construcţii ce se realizează prin autoimpunere, numai la şcoala din satul Desiraţi lucrările sînt avansate. In şcolile din Mărăşu, Gropenii Noi şi Tichileşti este problematic dacă copiii vor putea intra în acest an în noile clădiri. Cît priveşte şcoala din Corbul Nou, care se construieşte din fond centralizat, lucrările sînt abia la fundaţie. Nici în ceea ce priveşte mobilierul cele 10 şcoli din raionul Brăila nu au o situaţie prea bună. La şcoala de 7 ani din comuna Cazasu, de pildă, lipsesc 23 de bănci, din care cauză în unele clase copiii vor fi nevoiţi să stea cîte trei într-o bancă. Lăsăm la o parte faptul că şi băncile existente sînt vechi şi în curînd vor fi scoase din uz. De altfel, în privinţa mobilierului au manifestat o slabă preocupare aproape toate şcolile din raionul Brăila. Numai în puţine şcoli, şi într-o proporţie prea mică, mobilierul vechi a fost înlocuit cu altul nou. Este necesar ca întreprinderile care confecţionează mobilier să acorde o mai mare atenţie calităţii acestuia. Nu poate fi deloc trecut cu vederea faptul că întreprinderea „Filimon Sîrbu" din Focşani a livrat secţiei de învăţămînt a raionului Brăila bănci de o calitate aşa de proastă, încît din cele 500 de bucăţi contractate numai 130 au putut fi repartizate şcolilor. Multe dintre ele s-au deteriorat numai în cursul transportului de la Focşani la Brăila.

Este clar că toate lipsurile semnalate nu se datoresc numai unor cauze obiective.

In cele cîteva zile care au mai rămas pînă la deschiderea cursurilor, este necesar ca toţi factorii de care depinde bunul mers al învăţămîntului din raionul Brăila să-şi înzecească eforturile pentru ca şi în acest raion anul şcolar să înceapă în bune condiţiuni.

V. ALEXANDRU

Mic inventar

3 săli de clasă, coridor, cancelarie — construite la şcoala de 7 ani nr. 19 din cartierul Medeea din Constanţa.

2 săli pentru ateliere — a căror construcţie a început la şcoala de 7 ani nr. 3 din Constanţa.

1 laborator şi 2 săli de clasă — vor fi gata la 1 octombrie a.c. la şcoala de 7 ani nr. 21 din cartierul Filimon Sîrbu-Constanţa.

2 săli de clasă — construite la Gura-Văii, raionul Feteşti.

1 sală de clasă — la Gura Ialomiţei.

1 sală de clasă — în comuna Oltina.

2 încăperi pentru internat — la şcoala de 7 ani cu limba de predare ucraineană din comuna Crişan, raionul Tulcea.

1 balanţă de precizie şi 3000 lei pentru reparaţii de broaşte, transporturi de materiale — la şcoala medie nr. 1 „Mircea cel Bătrîn" din Constanţa.

1 dulap-vitrină pentru material didactic — la şcoala elementară nr. 4 din Constanţa

3 covoare — la grădiniţa nr. 8 din Constanţa şi **dulapuri individuale** pentru hainele copiilor la grădiniţa nr. 9.

4000 de lei pentru injectorul bucătăriei internatului, un teren sportiv amenajat prin muncă voluntară — la Şcoala pedagogica de fete din Constanţa.

1 scenă permanentă construită la şcoala de 7 ani nr. 5 din Tulcea.

2 fîntîni arteziene — la şcoala medie nr. 1 din Tulcea.

3 teghele de tîmplărie, scule, panel pentru mese, material demonstrativ (tablă, fier, lemn) date pentru atelierul şcolii medii nr. 1 de către S.N.C.

2 bănci de lăcătuşerie, 80 de pile diferite, 7 menghine, 1 strung-revolver şi 1 cabinet tehnic cu toate exponatele necesare — pentru atelierul şcolii medii nr. 2, date de Direcţia Porturilor Maritime.

Dăţi, ciocane, compase circulare, executate de elevii şcolii profesionale S.N.C. pentru atelierul şcolii nr. 11 şi nr. 15 din Constanţa.

2 hectare arate, seminţe selecţionate, ingineri agronomi pentru îndrumări, puşi la dispoziţia şcolii medii nr. 1 din Tulcea de ferma horticolă din localitate.

Un cerc agrozootehnic — organizat la şcoala elementară nr. 20 de Staţiunea experimentală zootehnică Oeria Palas.

Un cerc tehnic de motoare şi maşini cu aburi, organizat la aceeaşi şcoală de Atelierele C.F.R. Palas.

Ateliere proprii, cu utilaj şi maiştri, puse la dispoziţia elevilor şcolilor de cultură generală de către Şcoala profesională de construcţii, Şantierul naval Constanţa, Intreprinderea metalurgică 1004, Şcoala profesională metalurgică Tulcea, Trustul 10 construcţii, Depoul C.F.R. Feteşti, I.M.U.M din Medgidia.

Ce-ar mai putea adăuga reporterul acestor date şi cifre? Aproape nimic! Ba da!

O PRECIZARE. Toate acestea au fost înfăptuite de cetăţeni fie prin autoimpunere, fie prin grija comitetelor de părinţi, a unor directori şi învăţători, fie prin munca voluntară a locuitorilor din cartier, fie prin sprijinul direct al întreprinderilor care patronează şcolile. Ele se adauga celorlalte pregătiri şi investiţii făcute de stat în regiunea Constanţa de organele puterii locale, din fond central, în vederea deschiderii noului an şcolar.

Şi o CONSTATARE: Cauza şcolii a devenit cauza întregului popor.

F. Z. FLORIN

Planul nostru de muncă

Deschiderea noului an şcolar este pregătită cu grijă de cadrele didactice din şcoala noastră. Cu sprijinul secţiei de învăţămînt, lucrările de reparaţii au fost terminate la timp, biblioteca a fost înzestrată cu cărţi noi, materialul didactic pentru primele lecţii a fost pus la punct, au fost pregătite cataloagele.

Pentru ca activitatea în şcoală să se desfăşoare în bune condiţii, în planul de muncă al şcolii am prevăzut sarcini concrete pentru toţi membrii colectivului pedagogic. Din primele zile ale lunii septembrie, cadrele didactice vor studia cu atenţie programele şi manualele, îşi vor întocmi planuri e calendaristice, iar diriginţii vor vizita la domiciliu pe acei elevi care în anul şcolar trecut au avut frecvenţa slabă.

In ce priveşte introducerea primelor elemente de politehnizare, şcoala noastră a cîştigat în anul şcolar trecut oarecare experienţa. Profesorii care predau fizica şi chimia au folosit un bogat material didactic, diafilme, au organizat vizite în fabrici şi uzine, au pregătit experienţe de laborator pe grupe de elevi. Vizitele făcute la fabrica de acid sulfuric de la Valea Călugărească, la rafinăria de petrol din Ploeşti, la hidrocentrala de la Bicaz s-au transformat în adevărate lecţii. Deşi şcoala noastră nu face parte din unităţile programate de Ministerul Invăţămîntului şi Culturii pentru practica în producţie, am înjghebat totuşi în acest scop un mic atelier chiar în incinta şcolii. In noul an şcolar îl vom îmbogăţi cu scule şi materiale, pe care ne vom strădui să le obţinem cu sprijinul întreprinderii de material didactic care ne patronează şcoala, al întreprinderii „Progresul", care ne-a ajutat în acest sens şi în anul trecut, precum şi cu sprijinul părinţilor elevilor.

Pînă la 20 septembrie un grup de profesori vor întocmi un plan concret de vizite în întreprinderi, pe întregul an şcolar.

In planul de muncă mai este prevăzută înfiinţarea unui cerc tehnic de legătorie de cărţi. In acest scop, şcoala şi-a procurat o presă şi diverse materiale necesare unei astfel de activităţi, care se va desfăşura sub conducerea profesoarei de lucru manual şi a instructoarei superioare de pionieri.

S-au prevăzut, de asemenea, unele măsuri în vederea bunei desfăşurări a muncii elevilor pe parcela horticolă a şcolii. Ca şi în anul trecut, sub îndrumarea profesoarei de ştiinţe naturale, grupe de elevi vor continua să lucreze la grădina botanică.

„Colţul viu" va fi reorganizat, îmbunătăţindu-se notarea observaţiilor de către elevi în carnete speciale, se vor reimprospăta colecţiile de plante, insecte etc. In curtea şcolii se va instala un pluviometru şi alte cîteva instrumente, cu ajutorul cărora elevii vor putea face observaţii asupra variaţiunilor atmosferice.

La toate obiectele de învăţămînt se va continua confecţionarea de material didactic cu ajutorul elevilor: aparate, scheme, planşe, modelaje în plastilină, figuri geometrice.

Un loc important în planul nostru îl ocupă munca metodică. Comisiile metodice vor acorda o mare atenţie preîntîmpinării şi înlăturării rămînerii în urmă la învăţătura, evitării fenomenului de supraîncărcare a elevilor, fenomen care a constituit o preocupare serioasă a consiliului pedagogic şi în anul şcolar trecut.

Cadrele didactice se vor preocupa încă de la începutul anului şcolar de pregătirea temeinică a şcolarilor. In cadrul consiliilor pedagogice se vor discuta o serie de teme legate de cele mai acute probleme ale şcolii, ca de pildă: „Metode de dezvoltare a atenţiei elevilor în timpul lecţiei, pe baza învăţăturii pavloviste", „Educaţia patriotică în cadrul lecţiilor", „Deosebirea dintre munca meşteşugărească şi politehnizare" etc.

In munca educativă, şcoala noastră a obţinut în anii trecuţi şi unele rezultate îmbucurătoare. Nu putem uita, totuşi, faptul că au existat unele manifestări de distrugere a avutului obştesc, de copiat, de furat, de fugă de la ore şi chiar cîteva cazuri de furt. Este adevărat că astfel de cazuri se referă la un număr foarte restrîns de elevi. El trăiesc, însă, în colectivul nostru şcolar, şi faptele lor se datoresc unei slabe munci ideologice duse de organizaţiile de tineret, ca şi unei lipse de unitate de vederi şi de exigenţă din partea colectivului nostru didactic. Planul nostru de muncă pentru viitorul an şcolar prevede o serie de măsuri educative menite să înlăture aceste lipsuri. Astfel, s-a prevăzut intensificarea muncii ideologice şi politice în rîndurile elevilor, antrenarea mai activă a organizaţiilor de tineret în realizarea sarcinilor şcolii, precum şi măsuri concrete în ceea ce priveşte ordinea şi disciplina în şcoală. Se va impune purtarea uniformei, se va îmbunătăţi serviciul de ordine. Consiliul pedagogic şi comisia diriginţilor va dezbate problema: „Colaborarea între şcoală şi organizaţiile de tineret". Tot în consiliul pedagogic se va discuta despre rolul educaţiei fizice în educarea comunistă a elevilor.

Pentru succesul muncii noastre educative vom continua propaganda în rîndurile părinţilor, pentru ca ţelurile noastre să devină propriile lor ţeluri. In acest scop, în cadrul lectoratului pentru părinţi vom prezenta referate care vor aborda astfel de teme: „Despre reala autoritate a părinţilor", „Cum îi pot ajuta părinţii pe copii în realizarea unei discipline conştiente", „Ce trebuie să citească tineretul nostru", „Orientarea profesională a elevilor" etc.

Apreciind valoarea educativă a excursiilor, colectivul nostru pedagogic a programat şi anul acesta două excursii şcolare: una în Delta şi alta la Uzinele metalurgice din Banat, excursii în care vor merge elevii fruntaşi la învăţătură şi disciplină.

Am arătat doar numai cîteva aspecte ale obiectivelor principale care ne-au călăuzit în alcătuirea planului de muncă pe anul şcolar 1957—1958, plan pentru îndeplinirea căruia colectivul nostru va depune tot elanul şi toată capacitatea.

ANTOANETA MANTA-ROŞIE
directoarea şcolii medii nr. 19 „Ion Creangă" din Bucureşti

Pentru buna pregătire a învăţătorilor şi educatoarelor

Hotărîrea Comitetului Central al Partidului Muncitoresc Romîn şi a Consiliului de Miniştri al Republicii Populare Romîne nr. 1380 din 13 iulie 1956 a prevăzut, la pct. 28, ca Ministerul Invăţămîntului şi Culturii să organizeze experimental şcoli pedagogice cu o durată de şcolarizare de 6 ani. Conform acestei prevederi, s-a aprobat, începînd cu anul şcolar 1957/1958, înfiinţarea a 19 şcoli pedagogice de 6 ani pentru pregătirea învăţătorilor (16 cu limba de predare romînă, 2 cu limba de predare maghiară şi 1 cu limba de predare ucraineană) şi a 6 şcoli pedagogice de 6 ani pentru pregătirea educatoarelor (5 cu limba de predare romînă şi 1 cu limba de predare maghiară).

Planurile de învăţămînt pentru aceste şcoli, definitivate pe baza observaţiilor primite din partea colectivelor unor şcoli pedagogice de 4 ani, au fost aprobate cu Ordinul Ministerului Invăţămîntului şi Culturii nr. 148 din 25 iunie 1957.

La alcătuirea planurilor de învăţămînt pentru şcolile pedagogice de învăţători (de 6 ani) cu limbile de predare romînă, maghiară şi ucraineană s-a ţinut seama de planurile de învăţămînt ale şcolilor de cultura generală cu durata de 11 ani, de planurile de învăţămînt ale şcolilor pedagogice de 4 ani, de planul de învăţămînt al Institutului pedagogic de 2 ani pentru pregătirea învăţătorilor, precum şi de propunerile cadrelor didactice cu experienţă din şcolile pedagogice de învăţători.

Prin aceste planuri de învăţămînt se vor asigura absolvenţilor atît cultura generală prevăzută în planul de învăţămînt al şcolii de 11 ani, cît şi pregătirea pedagogică de specialitate, printr-o îmbinare treptată şi neforţată a acestora, şi ţinînd seama de dezvoltarea elevilor.

In primii 4 ani s-au trecut atît obiectele care se predau în clasele VIII-XI ale şcolii de cultură generală şi care, în majoritate, stau la baza predării metodicilor, cît şi acelea care asigură pregătirea pedagogică (psihologia pedagogică a copilului de vîrstă şcolară mică şi pedagogia) sau susţin în mare măsură pregătirea de specialitate (anatomia şi fiziologia omului, psihologia generală, gramatica romînă şi maternă, aritmetica, caligrafia, lucrul manual, muzica instrumentală).

Astfel, prin predarea anatomiei şi fiziologiei omului, în anul I se înlesneşte predarea şi înţelegerea psihologiei generale care este prevăzuta în anul II şi care, la rîndul ei, constituie o bază pentru predarea psihologiei pedagogice a copilului de vîrstă şcolară mică (anul III) şi a pedagogiei (anii III, IV şi V), iar aceasta sprijină predarea metodicilor şi a istoriei pedagogiei. De asemenea, pedagogia, psihologia pedagogică şi metodicile sînt de un real folos pentru desfăşurarea practicii pedagogice în anii IV, V şi VI.

Menţionăm că încă din primii ani de studiu s-au introdus obiectele de cultură generală care asigură pregătirea de specialitate, dar care sînt legate şi de predarea metodicilor. Printre acestea se pot număra: caligrafia (anii I—III), lucrul manual (anii I—III), educaţia fizică (anii I—VI), muzica vocală (anii I—VI), desenul (anii I—VI).

Tot în primii 4 ani de studiu se vor relua unele obiecte de cultură generală învăţate numai la clasele V—VII, dar a căror cunoaştere temeinică este absolut necesară pentru viitorii învăţători. Astfel, s-a prevăzut predarea limbii materne (gramatica) în 3 ore (anii I, II, III), a limbii romîne (gramatica) la şcolile pedagogice maghiare şi ucrainene în 5 ore (cîte 2 ore în anii I şi II şi 1 oră în anul III) şi a aritmeticii în 6 ore (cîte 1 oră în anii I şi II şi cîte 2 ore în anii III şi IV).

Pentru a se asigura, încă din primii ani, îmbinarea culturii generale cu cea de specialitate, a fost necesar ca în planurile de învăţămînt ale şcolilor pedagogice să se schimbe eşalonarea unor obiecte de învăţămînt sau a numărului lor de ore faţă de modul cum sînt ele repartizate la clasele VIII—XI ale şcolii de cultura generala. La unele obiecte de cultura generală, care au o contribuţie însemnată în pregătirea pedagogică a învăţătorilor, s-a mărit numărul orelor în comparaţie cu planul de învăţămînt al şcolii de 11 ani: psihologie generală 2 ore şi logica 2 ore. De asemenea, numărul orelor a fost sporit atît la literatura maternă cît şi la literatura romîna la şcolile pedagogice ale naţionalităţilor conlocuitoare. S-au prevăzut 4 ore de literatura maternă în anul VI, dintre care 2 ore vor fi folosite pentru încheierea ciclului de istoria literaturii, iar 2 ore vor fi folosite pentru pregătirea elevilor în vederea alcătuirii de conferinţe, punerea în scenă a unor piese de teatru, organizarea culegerii de folclor şi pentru dezvoltarea dicţiunii, atît de necesara învăţătorilor în activitatea didactica şi în activitatea social-culturala. Teoria literaturii se va preda în acelaşi număr de ore şi după aceeaşi programa ca la şcolile medii de 11 ani.

Psihologia pedagogică a copilului de vîrstă şcolară mică (obiect nou introdus în planul de învăţămînt al şcolii pedagogice de învăţători) a fost trecută în anul III, cu 2 ore. S-a avut în vedere ca acest obiect sa fie predat după psihologia generala şi înainte de a se începe predarea metodicilor şi practica pedagogică, pe care să le poată sprijini în mod temeinic. Pedagogia generala a fost prevăzută în plan cu 6 ore: cîte 2 ore în anii III, IV şi V. Studiul acesteia va începe, de asemenea, după predarea psihologiei generale. In anul III se va studia teoria învăţămîntului (didactica), care va sprijini predarea metodicilor din anul IV, precum şi practica pedagogică, care începe tot în anul IV.

Istoria pedagogiei a fost trecută în anul VI, cu 3 ore, adică după studierea celorlalte discipline pedagogice şi a metodicilor.

Pentru orientarea viitorilor învăţători în ceea ce priveşte organizarea muncii şcolare, pentru a le da posibilitatea să cunoască legislaţia, regulamentele şi instrucţiunile privitoare la învăţămîntul elementar, precum şi documentele şcolii elementare, s-a introdus în plan un curs cu denumirea „Conducerea şi organizarea şcolii", care se va preda în anul VI, în 1 oră.

Metodicile se vor preda în anii IV şi V, pentru ca predarea lor să înceapă după ce elevii au învăţat psihologia pedagogică şi pedagogia generală (didactica). De asemenea s-a ţinut seama ca predarea metodicilor să înceapă după ce elevii vor parcurge, în total sau în cea mai mare parte, materia de cultură generală la obiectele respective şi ca fiecare metodică să fie cunoscută de elevi cu un an înainte de a începe să ţină lecţii practice la specialitatea respectivă.

Repartizarea metodicilor s-a făcut astfel: în anul IV — metodica de predare a limbii materne (2 ore), metodica de predare a limbii romîne la şcolile pedagogice cu limbile maghiară şi ucraineană (1 oră) şi metodica predării aritmeticii (2 ore). Cunoaşterea acestor metodici este absolut necesară pentru lecţiile practice la obiectele de bază din planul de învăţămînt al şcolii elementare de 4 ani — limba maternă, limba romînă şi aritmetica pe care elevii le vor ţine în anul următor. In anul V — metodica de predare a limbii materne (1 oră), metodica de predare a limbii romîne la şcolile pedagogice ale naţionalităţilor conlocuitoare (1 oră), metodica de predare a ştiinţelor naturii (2 ore), metodica de predarea geografiei (1 oră) metodica de predarea istoriei (1 oră), metodica de predarea desenului (1 oră), metodica de predarea caligrafiei (1 oră), metodica de predarea cîntului (1 oră), metodica de predarea educaţiei fizice (1 oră), metodica de predarea lucrului manual (1 oră).

Studierea acestor metodici în anul V este necesară pentru lecţiile practice la obiectele respective, pe care elevii le vor ţine în anul VI.

Practica pedagogică este repartizată în felul următor: 2 ore în anul IV, 5 ore în anul V şi 6 ore în anul VI. In anul IV se va face practica psihologică şi practica pedagogică, care va consta din asistenţe la clasele I—IV. Elevii vor folosi cunoştinţele de psihologie pedagogică şi de pedagogie generală (didactică) însuşite în anul III. In anul V se vor ţine lecţii practice la limba maternă, limba romînă şi matematică, ale căror metodici elevii le-au studiat în anul IV. In anul VI se vor desfăşura toate formele de practică pedagogică şi se vor ţine lecţii practice la toate obiectele prevăzute în planul de învăţămînt la clasele I—IV. Pentru a da posibilitate viitorilor învăţători să se familiarizeze cu producţiile literare adecvate elevilor din clasele I—IV şi cu criteriile de selecţionare a operelor literare necesare pentru aceste clase, în anul VI s-a prevăzut „Literatura pentru copii" în 2 ore.

Apreciindu-se că este necesar ca viitorii învăţători să aibă cunoştinţe generale de contabilitate şi de cooperaţie, şi avîndu-se în vedere variatele activităţi pe care trebuie să le desfăşoare aceştia în viaţa satelor, în plan s-a mai prevăzut un obiect nou, cu denumirea „Noţiuni de contabilitate şi cooperaţie". Menţionăm că în planul de învăţămînt al fostelor şcoli normale contabilitatea a figurat ca obiect distinct din anul 1903 şi pînă la reforma învăţămîntului, iar cooperaţia a fost trecută ca obiect separat în planul de învăţămînt din 1938. Igiena şcolară a fost prevăzută, de asemenea, în anul VI cu 1 oră pe săptămînă.

Pentru înarmarea viitorilor învăţători cu tehnica introducerii elementelor politehnice agricole în învăţămînt, cît şi pentru acţiunea de propagare a metodelor ştiinţifice în agricultură, sarcină de mare importanţă ce revine învăţătorilor din mediul sătesc, în plan s-a acordat atenţia cuvenită activităţilor practice. Astfel agrotehnica a fost trecută în anul V cu 2 ore, iar lucrările practice agricole (în anii I—VI) vor alterna cu lucrul manual şi cu lucrările practice de atelier.

In anii I, II, III s-a trecut în plan cîte o oră de caligrafie, spre a obişnui pe elevi cu scrierea frumoasă şi corectă, care le este necesară pentru predarea caligrafiei şi abecedarului în clasele I—IV. In acest scop, de un real ajutor este şi metodica de predare a caligrafiei.

In comparaţie cu planul de învăţămînt al şcolii de 11 ani (clasele VIII—XI) nu s-a prevăzut la şcolile pedagogice matematici superioare (algebră superioară, analiză matematică, geometrie analitică), pentru a se evita supraîncărcarea elevilor, mai ales că acestea nu constituie o cerinţă pentru pregătirea învăţătorilor.

Toate celelalte ramuri ale matematicii (algebră elementară, geometrie elementară şi trigonometrie) sînt prevăzute în aceleaşi condiţii ca la clasele VIII—X, secţia reală.

Planul de învăţămînt pentru şcolile pedagogice de învăţători (de 6 ani) cu limbile de predare ale naţionalităţilor conlocuitoare are aceeaşi structură ca planul de învăţămînt pentru şcolile pedagogice de învăţători (de 6 ani) cu limba de predare romînă.

In ceea ce priveşte conţinutul, planul de învăţămînt pentru şcolile pedagogice ale naţionalităţilor conlocuitoare prezintă următoarele deosebiri: obiectul „Limba şi literatura maternă" a fost trecut în aceleaşi condiţii ca obiectul „Limba şi literatura romînă" din planul de învăţămînt al şcolii pedagogice de învăţători cu limba de predare romînă. Astfel s-au prevăzut: limba maternă (gramatica) — 3 ore (cîte 1 oră în anii I, II, III); literatura maternă — 15 ore (3 ore în anul I, cîte 2 ore în anii II—V şi 4 ore în anul VI); literatura pentru copii — 2 ore în anul VI; metodica de predare a limbii materne — 3 ore (2 ore în anul IV şi 1 oră în anul V). Obiectul „Limba şi literatura romînă" a fost prevăzut în plan astfel: limba romînă (gramatica) — 5 ore (cîte 2 ore în anul I şi II şi 1 oră în anul III); literatura romînă — 11 ore (cîte 2 ore în fiecare an, cu excepţia anului V, unde s-a prevăzut numai 1 oră); metodica de predare a limbii romîne — 2 ore (cîte 1 oră în anii IV şi V). Limba engleză (franceză sau germană) şi limba latină au fost trecute ca obiecte facultative, pentru a se evita supraîncărcarea planului.

In general, planurile de învăţămînt pentru şcolile pedagogice de educatoare (de 6 ani) cu limba de predare romînă şi cu limba de predare maghiară au aceeaşi structură ca planurile de învăţămînt ale şcolilor pedagogice de învăţători, cu singura deosebire că aici s-a pus accent pe obiectele şi activităţile specifice pregătirii educatoarelor.

Pentru realizarea în cele mai bune condiţii a acestor planuri este necesar ca Direcţia generală a învăţămîntului de cultură generală din Ministerul Invăţămîntului şi Culturii şi secţiile de învăţămînt şi cultură de pe lîngă comitetele executive ale Sfaturilor populare regionale să se preocupe în mod deosebit de asigurarea tuturor condiţiilor materiale necesare pentru funcţionarea şcolilor pedagogice de 6 ani, precum şi de încadrarea lor cu cei mai buni profesori, cărora să li se asigure continuitatea în muncă la aceste şcoli.

prof. I. LUPU
şeful serviciului pedagogic din Direcţia generală a învăţămîntului de cultură generală

Analiza literară la clasa a VIII-a

Experiența predării în anul școlar trecut a cursului de teorie a literaturii în clasa a VIII-a a arătat că numeroși profesori — chiar în condițiile de ajuns de grele, determinate de apariția cu întîrziere a manualului — au reușit să dea elevilor cunoștințe temeinice, să-i ajute să înțeleagă în mod just valoarea operelor literare. Au existat însă în predare și o serie de lipsuri — mai ales în ceea ce privește efectuarea analizei literare. Articolul de față este menit să ajute profesorii tocmai în această direcție, precizînd ce trebuie să se înțeleagă prin analiza literară la clasa a VIII-a și cum se efectuează ea în această clasă.

I

În analiza unui text, reprezentativ pentru o specie și un gen literar, vom urmări, în primul rînd, dezvoltarea raționamentului inductiv și deductiv al elevilor. Analizînd, de pildă, poezia „Pașa Hassan" de G. Coșbuc și dorind a stabili din ce gen și specie face parte, vom folosi metoda inductivă, descoperind elementele particulare, de conținut și de formă, capabile să ne ducă spre definiția baladei, specie căreia îi aparține această poezie epică. Elementele ce se vor selecta și caracteriza vor fi: acțiunea, redusă la un singur moment, întîmplarea ieșită din comun, numărul redus de personaje cu caractere opuse, care săvîrșesc fapte ce impresionează puternic pe cititor, modul de expunere literară folosit, și forma de versificație.

Stabilirea acestor elemente și îmbinarea lor va duce pe elevi spre formularea definiției speciei literare, formularea definiției firii, în clasa a VIII-a, concluzia necesară a analizei literare. Elevii trebuie învățați că definiția exactă a unei noțiuni se obține prin indicarea genului ei proxim și a diferenței specifice. În cazul baladei, de care vorbeam mai sus, genul proxim e genul epic, iar diferența specifică e constituită din toate acele note caracteristice asupra cărora s-a insistat la analiză și care deosebesc balada de toate celelalte specii ale genului epic. E bine să li se arate elevilor că genul și specia literară sînt categorii abstracte, folosite din nevoia unei sistematizări și clasificări a operelor literare, pe cînd textul citit și analizat e un fapt concret. De asemenea, este bine să se arate că sfera unei specii sau a unui gen literar include un număr nelimitat de opere literare — pentru a se preveni ori înlătura confuzia (destinilă) făcută de unii elevi care identifică piesa literară analizată cu specia din care face parte.

Cele spuse pînă aci reprezintă numai o latură a muncii de dezvoltare a gîndirii logice a elevilor. Cealaltă latură o reprezintă dezvoltarea raționamentului deductiv, care se realizează îndeosebi cu prilejul verificării cunoștințelor de teorie a literaturii dobîndite anterior. În adevăr, în verificarea cunoștințelor se pornește, de obicei, de la general, adică de la reproducerea definiției, urmată de ilustrarea notelor caracteristice acesteia prin trăsăturile particulare ale operei analizate. Greșesc profesorii care caută să reproducă în aceeași formă, la verificare, procesul logic folosit la predare — de la analiza operei la definiție. În felul acesta elevul e învățat să gîndească numai în sens unic: de la concret la abstract. Tocmai din cauza aceasta se întîmplă ca unii elevi să facă greșeli ca cele amintite mai sus, confundînd, de pildă, opera literară cu specia din care face parte. Pentru înlăturarea acestui neajuns e nevoie ca profesorii să folosească — măcar din cînd în cînd — în verificarea cunoștințelor, nu opera analizată în clasă cu elevii, ci una din operele recomandate ca lectură suplimentară. Bunăoară, pentru ilustrarea definiției poemului se poate folosi „Bătrîna Izergil" de M. Gorki sau „Demonul" de M. Lermontov. Un astfel de procedeu va contribui și la lărgirea orizontului literar al elevilor.

Al doilea obiectiv urmărit în studierea teoriei literaturii la clasa a VIII-a este acela de a deprinde pe elevi să descopere și să insiste asupra trăsăturii esențiale a genului din care face parte opera respectivă. Astfel, la analiza unei opere epice, primordial este subiectul, apoi personajele și raporturile dintre ele, după cum într-o operă dramatică se va situa pe primul plan caracterizarea personajelor și urmărirea evoluției conflictului. Celelalte elemente sau aspecte ale operei, fără a fi neglijate, vor cădea totuși pe planul al doilea. Socotesc just acest procedeu pentru motivul că elementul specific genului literar (element existînd ca axă caracterizantă în toate operele aparținînd speciilor acelui gen) este în măsură să furnizeze cele mai multe note din conținutul noțiunii pe care urmează să o definim. Astfel, la analiza „Iliadei", dacă vom studia cu precădere subiectul operei și vom stabili complexa înlănțuire de fapte care tinde treptat spre deznodămînt, unitatea, interesul și măreția acțiunii, caracterul eroic al întîmplărilor, îmbinarea realului cu fabulosul, vom căpăta notele de bază care ne vor permite să putem da definiția exactă a epopeii. În această stimulare a interesului elevilor pentru anumite elemente ale structurii operei literare stă specificul lecției de analiză literară în clasa a VIII-a.

Operele literare analizate cu elevii în clasă ridică adeseori probleme diferite de cele care constituie, în mod obișnuit, obiectul discuțiilor în ora de teorie a literaturii. Constatînd prezența dialogului într-o baladă sau folosirea largă a descrierii de natură într-un roman, profesorul poate discuta cu elevii despre întrepătrunderea elementelor caracteristice de fond și de expresie artistică, ale genurilor literare. La fel, analizînd un pastel sau o meditație, avem prilejul să lămurim locul special pe care aceste specii îl ocupă în cadrul genului liric. Mulți elevi nu pot face deosebirea între baladă, legendă și poem, îndeosebi atunci cînd e vorba de poezii cu conținut istoric. De aceea, fie în lecția curentă — avînd ca temă studiul noțiunii literare de poem — fie într-o oră de recapitulare și sistematizare e bine să se limpezească problema deosebirii între speciile literare amintite, folosindu-se în acest scop comparația. Ar putea fi discutate și alte probleme. De exemplu: de ce nu cunoaște lirica populară pastelul; dacă oda și imnul pot fi încadrate în lirica cetățenească etc. Oricare ar fi problema pusă în discuție, ea trebuie sezisată din timp de profesor și studiată temeinic, pentru a fi prezentată elevilor într-un chip convingător, pe baza exemplelor din literatura română și universală.

Din cele arătate pînă aici se desprinde faptul că în clasa a VIII-a analiza literară are un anumit specific — sub raportul scopului urmărit — care o deosebește de analiza literară efectuată în clasele V-VII sau în clasele IX-XI. Cu toate acestea, și la clasa a VIII-a metoda principală de analiză literară rămîne conversația. Lecțiile de analiză vor fi însă precedate de lecții introductive, în care profesorul va face cîteva considerații asupra scriitorului și genezei operei, va explica titlul acesteia, îi va rezuma subiectul, arătînd locul și timpul acțiunii, va prezenta — în linii mari — personajele și raporturile dintre ele, lecția încheindu-se cu recomandarea lecturii integrale a operei, din care se vor putea citi cîteva fragmente în clasă.

II

În cadrul lecției cu toate verigile — cel mai mult folosită în sistemul de lecții consacrat unui capitol — analiza literară începe cu o conversație introductivă care îi pregătește pe elevi pentru tema nouă ce li se va preda. Tema nouă nu cuprinde numai opera ce va fi citită și analizată, ci și noțiunea de teoria literaturii, ce va fi cunoscută și însușită pe baza analizei. În legătură cu aceasta se ridică o întrebare: în pregătire ne vom referi la conținutul operei sau la noțiunea de teoria literaturii care formează, împreună cu analiza literară, obiectul lecției noi? Cred că, în limita posibilului, pregătirea trebuie să se refere atît la teoria literaturii cît și la opera folosită ca ilustrare a acestei teorii.

Unii profesori folosesc, în această împrejurare, cîteva întrebări stereotipe, de felul următor: „Ce gen literar studiem? Ce specii am studiat pînă acum? Ce specii mai avem de studiat din acest gen literar? Astăzi vom studia una din aceste specii și anume..." Acest procedeu, comod prin mecanismul lui, are însă multe dezavantaje, printre care cel mai de seamă e acela că nu stimulează interesul pe care îl presupune însușirea activă a noilor cunoștințe. Elevii trebuie atrași, chiar din pragul lecției noi, la o activitate creatoare, prin elemente care cer eforturi ale inteligenței lor, mobilizarea facultăților lor de a face asociații cît mai variate. Aceasta se realizează însă numai prin întrebări interesante, logic înlănțuite, care să ducă fără greș la enunțarea temei lecției noi.

După lectura model se va stabili tema operei și atitudinea scriitorului față de aceasta. În momentul introductiv al analizei conținutului operei, profesorul va folosi o întrebare care să conțină indicații asupra modului de expunere literară folosit în opera respectivă. Întrebarea va fi, deci, diferită, după genul literar căruia îi aparține lucrarea pe care o studiem. Astfel, pentru o operă epică întrebarea poate fi „Despre ce (sau cine) ne povestește autorul în textul pe care l-am citit?" Pentru o poezie lirică întrebarea poate fi: „Ce sentimente sînt exprimate în poezia aceasta?" O lucrare dramatică reclamă întrebarea: „Ce ne înfățișează scriitorul în această piesă?"

Odată stabilită tema operei și atitudinea scriitorului, e ușor să se facă încadrarea operei în genul literar proxim. Exprimarea directă a unui sentiment indică genul liric, povestirea obiectivă a unei întîmplări petrecute într-un trecut mai îndepărtat sau mai apropiat indică genul epic, iar înfățișarea obiectivă a ciocnirii ideologice sau sentimentale dintre doi indivizi cu tabere îi arată pe cel dramatic. Acum e momentul să se discute și despre modul de expunere literară folosit în opera analizată, întrucît modul de expunere este una din notele diferențiale ale conținutului noțiunii de gen literar.

Sînt totuși foarte numeroase operele literare care, deși aparțin unui gen literar determinat, folosesc toate modurile de expunere literară. În acest caz, stabilim ce mod e folosit cu preponderență de-a lungul operei, arătînd că acesta e modul specific genului din care face parte opera analizată. Totodată, stabilim rolul compozițional al celorlalte moduri de expunere folosite. Așa, de pildă, în „Dan, căpitan de plai" modul preponderent e narațiunea; întîlnim însă sporadic și descrierea și dialogul. E necesar să arătăm elevilor că poetul folosește descrierea (portretul și tabloul) pentru a prezenta mai pregnant figurile unor eroi ca Dan, Ursan și Fulga, sau scene ca aceea a bejeniei țăranilor moldoveni ce fug din calea tătarilor invadatori. De asemenea, vom arăta că dialogul e folosit pentru a da o mai mare varietate și vioiciune exprimării conținutului operei și, în același timp, ca un mijloc de caracterizare a personajelor. Scumpătatea la vorbă a lui Ursan individualizează pe acest personaj închis în sine, nesociabil, dar gata de acțiune și sacrificiu, după cum promptitudinea unor replici date de Fulga indică agerimea minții acestela.

Momentul central al analizei îl constituie stabilirea și caracterizarea elementelor de conținut. Acum se vor desprinde și discuta elementele ce conduc la formularea definiției speciei din care face parte opera analizată. După ce s-a stabilit genul proxim al operei, trebuie găsită și diferența specifică nu atît a operei, cît a speciei literare pe care ea o reprezintă. De aceea se va face abstracție, pe cît posibil, de elementele de conținut și compoziție care nu au nici o semnificație pentru clasificarea operei analizate și pentru formularea definiției speciei literare în care se înglobează ea. Pentru aceasta, însă, e necesar să analizăm întreaga operă — oricît de întinsă ar fi ea — pentru a avea o perspectivă de ansamblu asupra elementelor de conținut și de compoziție pe care ne-am propus să le urmărim și să le caracterizăm. Numai analiza unor fragmente, cum ar fi, de pildă, fragmentul „Umbra Ionașcului" din romanul „Neamul Soimăreștilor" sau „Lupta" din „Dan, căpitan de plai" mărginește perspectiva. Aceasta nu înseamnă că analiza va fi ruptă de textul studiat. Dimpotrivă, se va face apel la fragmentele din manual — dar și la întreaga operă, din care se vor face lecturi selective, atît în scopul ilustrării unor afirmații sau aprecieri, cît și pentru relieferea anumitor valori stilistice. Așa vom proceda la predarea poemului, epopeii, basmului, nuvelei, romanului și compozițiilor dramatice.

Ce elemente urmează a fi selectate și discutate cu elevii? Ele diferă — după cum am mai spus — de la un gen literar la altul. Într-o compoziție lirică, elementul principal care va fi desprins în cadrul analizei este sentimentul fundamental exprimat de poet. Se stabilește felul acestui sentiment (bucurie, tristețe, admirație etc.) ca și faptul material sau moral care l-a provocat. Se dezvăluie apoi coloratura pozitivă sau negativă a sentimentului față de faptul care l-a provocat. Într-o odă, un imn, un pastel, un cîntec etc. coloratura sentimentului va fi pozitivă; dimpotrivă, într-o satiră, o epigramă, un pamflet coloratura sentimentului va fi negativă. Urmează constatarea naturii intime sau sociale a sentimentului, lucru care ne va permite încadrarea poeziei analizate în lirica intimă și peisagistă, sau în aceea cetățenească. În sfîrșit, se îndentifică cîteva procedee de stil, limbă și versificație, pe cît posibil specifice compozițiilor lirice: epitetul metaforic, invocația, imprecația, antiteza, muzicalitatea, refrenul, izbucnirile interjecționale, diminutivele etc.

În urma acestei analize — restrînse în raport cu scopul pe care l-am urmărit — obținem elementele necesare formulării definiției speciei literare pe care o predăm în ora respectivă. La aceasta se ajunge prin recapitularea și gruparea elementelor desprinse în cursul analizei și care constituie notele diferențiale ale speciei respective față de celelalte specii ale genului liric.

Într-o compoziție epică vom pune accentul pe desfășurarea gradată a acțiunii, insistînd asupra momentelor ei principale — de la expozițiune pînă la deznodămînt. Urmărind acțiunea, vom vorbi implicit și de personaje, care sînt caracterizate de autor, în primul rînd, prin faptele și comportarea lor. În acest fel elevii își vor putea da seama de întinderea și complexitatea acțiunii, de numărul și caracterul personajelor, de apartenența lor socială, de atmosfera realistă sau fantezistă a operei. Așadar, ei vor fi în posesia trăsăturilor cerute de definiția speciei literare predate. Ca și în compozițiile lirice se vor urmări și aici cîteva procedee de stil, limbă și versificație, specifice genului epic: hiperbola, alegoria, prozopopeea, repetiția, gradația etc.

Analiza compozițiilor dramatice se asemănă mult cu a celor epice. Deosebirea constă în faptul că interesul cititorului sau al spectatorului este solicitat nu de particularitățile întîmplărilor înfățișate, ci de frămîntările sufletești ale personajelor, de conflictul dintre ele, de rezolvarea fericită sau tragică a acestui conflict. De aceea, în analiză, accentul va cădea pe gruparea și caracterizarea personajelor. Ilustrînd trăsăturile de caracter ale acestora prin atitudini, fapte, comportări, limbaj elevii îsi vor putea da seama de mediul social-istoric în care se petrece acțiunea și de desfășurarea însăși a acțiunii.

Ultimul moment al analizei literare, care este și concluzia logică a acestela, îl constituie formularea definiției speciei literare din care face parte opera analizată. Despre felul în care trebuie să se formuleze definiția am vorbit în prima parte a articolului. Subliniez acum numai faptul că elevii însiși trebuie să încerce a formula definiția, profesorul dîndu-i, la urmă, forma definitivă.

Lecția de teorie a literaturii se încheie întotdeauna cu lămuririle istorico-literare date de profesor în legătură cu specia literară predată și cu recomandarea lecturii suplimentare.

LAURENȚIU FAIFER
lector la Institutul interregional de perfecționare a cadrelor didactice, Iași

Folosirea manualelor școlare ve hi

Pentru anul școlar 1957/1958, librăriile raionale și cooperativele sătești pun la dispoziția elevilor, cu începere de la 1 septembrie a.c., cantități suficiente de manuale școlare. Totuși, pentru a nu se pierde manualele școlare, ediții mai vechi — care au fost folosite de elevi în anul școlar trecut și care sînt prevăzute în lista manualelor valabile pentru anul școlar 1957/1958 — este indicat ca directorii școlilor, diriginții și celelalte cadre didactice să sfătuiască pe elevi să cumpere, la libera înțelegere, de la colegii lor mai mari, aceste manuale.

În acest scop, se recomandă ca se afișeze în școli, la loc vizibil, prin grija directorilor, lista manualelor folosite în anul trecut care rămîn valabile și pentru anul școlar 1957/1958.

Secțiile de învățămînt și cultură ale sfaturilor populare și directorii școlilor, împreună cu organele sanitare, vor stabili localitățile în care, din motive sanitare, nu se poate face transmisibilitatea manualelor vechi.

Aprovizionarea elevilor cu manuale școlare în perioada 1—15 septembrie constituie, pentru toate unitățile școlare de pe întreg cuprinsul țării una din sarcinile importante și imediate din această perioadă.

Informație

În temeiul Hotărîrii C.C. al P.M.R. și Hotărîrii Consiliului de Miniștri numărul 1380/13. VII 1957, Ministerul Învățămîntului și Culturii a emis un ordin cu privire la modificarea numărului de ore prevăzut în planurile de învățămînt pentru școlile cu limbile de predare ale naționalităților conloculitoare, la limba și literatura maternă, limba și literatura română, limba rusă și limbile occidentale.

Planul de învățămînt modificat urmează să se aplice în clasele I, II, III, IV, V, VI, VIII și IX începînd cu anul școlar 1957/1958, în clasele VII și X, începînd cu anul școlar 1958/59, iar în clasa a XI-a, începînd cu anul școlar 1959/1960.

În anii școlari 1957/1958 și 1958/1959 manualele prevăzute în planul de editare al Editurii de stat didactice și pedagogice pentru școlile cu limba de predare a naționalităților conloculitoare rămîn valabile, dîndu-se instrucțiuni pentru folosirea lor.

Cu privire la situația manualelor școlare

După cum s-a mai anunțat, Editura de stat didactică și pedagogică a pregătit pentru noul an școlar toate manualele cerute de planurile de învățămînt pentru clasele I—X.

Pînă acum, din totalul de 312 titluri au apărut și au fost puse în vînzare, începînd de la 1 septembrie, 275 de titluri.

Mai sînt de apărut 37 de manuale. Dintre acestea numai 24 sînt necesare în școli la deschiderea cursurilor. Celelalte 13 manuale sînt necesare mai tîrziu și au fost planificate să apară în ordinea respectivă.

Întrucît procurarea manualelor interesează atît pe elevi și pedagogi cît și pe părinți, dăm mai jos situația apariției tuturor celor 37 manuale, astfel încît toți cei interesați în procurarea lor să cunoască termenele cînd vor fi puse în vînzare în librării și cooperative.

I. Manuale școlare care vor fi puse în vînzare pînă la 15 sept. 1957

1. Abecedar german;
2. Limba română cl. II turcă, tătară;
3. Istoria cl. IV ucraineană;
4. Limba rusă cl. VI maghiară;
5. Limba germană cl. VI maghiară;
6. Limba latină cl. IX maghiară;
7. Istoria cl. IX germană;
8. Istoria cl. IX română;
9. Geografia cl. IX germană;
10. Zoologia cl. IX germană;
11. Citire cl. II rusă;
12. Geometria cl VII română;
13. Teoria literaturii cl. VIII germană;
14. Geografia cl. IX română;
15. Culegere de texte cl. X vol. I română;

II. Manuale școlare care vor fi puse în vînzare pînă la 20 sept. 1957

1. Abecedar grec;
2. Limba rusă cl. VI germană;
3. Muzica cl. VII română;
4. Teoria literaturii cl. VIII rusă;
5. Teoria literaturii cl. VIII ucraineană;
6. Gramatica limbii române cl. VIII—X pentru școlile cu limba de predare maghiară;
7. Zoologia cl. IX română.

III. Manuale școlare care apar după 20 sept. 1957

1. Culegere de texte cl. VIII ucraineană (30 sept.);
2. Istoria literaturii cl. X română, (decembrie).

IV. Manuale școlare neapărute, care sînt necesare după deschiderea anului școlar și care vor fi puse în vînzare în librării înainte de începerea folosirii lor în predare.

1. Citire cl. I sîrbă;
2. Citire cl. I română;
3. Citire cl. I slovacă;
4. Citire cl. I ucraineană;
5. Citire cl. I rusă;
6. Citire cl. I tătară;
7. Citire cl. I maghiară;
8. Istoria cl. VI română;
9. Istoria cl. VI germană;
10. Istoria cl. VI maghiară;
11. Istoria cl. VI rusă;
12. Istoria cl. VI ucraineană;
13. Culegere de texte cl. X vol. II română.

O excursie instructivă

Profesorii de geografie din diferite regiuni ale țării, care au urmat cursurile de perfecționare la București, au făcut în cursul lunii august o excursie pe traseul: București — Pitești — Slatina — Craiova — Rovinari — Tg. Jiu — Petroșani — Lupeni — Hunedoara — Ada-Kaleh — T. Severin — Craiova — Caracal — București.

Excursia a fost plină de învățăminte. Participanții și-au îmbogățit cunoștințele de geomorfologie și de geografie economică și s-au familiarizat cu terenul.

După parcurgerea fiecărei etape a excursiei, unii participanți au dat explicații asupra terenului parcurs și asupra caracteristicilor etapei următoare. În mine și uzine, explicațiile au fost date de specialiștii întreprinderilor respective.

Pe distanța București — Craiova, excursioniștii au străbătut partea de nord a cîmpiei Vlăsia, cîmpia de divagare, unde au putut observa, la un moment dat, platforma Cîndești, apoi au intrat în cîmpia piemontană a Piteștilor, și după aceea în platforma cotmeană. De la Slatina au coborît spre Olt, care-și desfășoară lunca pe o distanță de cîțiva km. pe partea dreaptă, spre deosebire de Jiu, care în dreptul Craiovei are lunca pe partea stîngă. Pe acest traseu (Pitești—Craiova), excursioniștii au putut observa schelele petrolifere, toate noi, unele în activitate, altele în forare.

De la Craiova, oraș cu așezare centrală în regiunea care-i poartă numele, și cu o puternică industrie, creată în mare măsură în timpul anilor de democrație populară, traseul a fost continuat pe valea Jiului pînă la Lupeni.

Pe acest traseu, foarte interesante sînt satele de pe partea stîngă a Jiului (de la Craiova pînă la Tg. Jiu), toate așezate pe terasa inferioară a Jiului și înșiruite de-a lungul șoselei. Aceste sate, care fac impresia unui singur sat, în special de la Filași la Tg. Jiu, cu casele înșiruite de-a lungul unei singure șosele, poartă numele de „sate-omizi". Unul dintre aceste sate, aflat nu departe de Tg. Jiu, este Rovinari, cu renumita mină de lignit „la lumina zilei", cunoscută pe harta țării numai de vreo 4 ani. De aici, se întinde spre nord depresiunea subcarpatică, de origină tectonică, a Tg. Jiului. În mina de la Rovinari am observat puternice excavatoare care mușcau cantități mari de lignit, aflat numai la cîțiva metri sub pătura de pămînt de deasupra. Lignitul formează aici un singur strat, destul de gros (8—12 m). Transportul lui pînă la siloz se face, prin bandă rulantă, acționată de curent electric de la Paroșeni. De altfel, toată cantitatea de lignit de la Rovinari se încarcă doar din acest siloz înalt, în vagoane, cu destinația „Termocentrala de la Paroșeni". Rovinarii sînt planificați cu o producție zilnică de lignit de 2.000 tone.

Destul de interesantă a fost, de asemenea, inversiunea de relief locală, aflată imediat la nord de Bumbești, unde altitudinea scade, pe o mică distanță, de la 345 m. la 325 m. Cauza acestei scăderi de altitudine, pe o suprafață restrînsă, se datorește eroziunii puternice a doi afluenți ai Jiului. Tot la nord de Bumbești, pînă la Livezeni, punctul de întîlnire al Jiului de est cu Jiul de vest, excursioniștii au văzut localitățile Petroșani și Petrila (așezate pe Jiul de est) și centrele Vulcan, Paroșeni și Lupeni (așezate pe Jiul de vest) și au putut admira viaductele și cele 39 tuneluri săpate pe sub munte cu ocazia construirii căii ferate pe această porțiune.

La Paroșeni se află cea mai puternică termocentrală din țara noastră, care funcționează cu deșeuri de cărbune de la Lupeni și cu lignit de la Rovinari. A intrat în funcțiune la 15 aprilie 1956 cu un turbogenerator de 50.000 kw, iar la sfîrșitul anului 1957 va mai intra în funcțiune un alt grup electrogen, de 50.000 Kw. Pe liniile de înaltă tensiune, curentul electric alimentează furnalele de la Hunedoara, minele de pe Valea Jiului etc.

La Lupeni, profesorii de geografie au observat în mod concret cum se extrag și se spală cărbunii cocsificabili. Din cauza spălătoriei de cărbuni de aici și de la Petrila, apele Jiului sînt înnegrite pe distanță de mai multe zeci de km., pînă în apropierea orașului Tg. Jiu.

Combinatul siderurgic de la Hunedoara a atras atenția excursioniștilor în mod deosebit. În aceeași incintă enormă, a cărei suprafață a crescut de la 8 ha., cît avea sub regimurile trecute, la peste 150 ha., cît are astăzi, excursioniștii au putut vedea și primii explicații în legătură cu uzinele cocsochimice, cu furnalele și cuptoarele de oțel, unele din ele fiind electrice, și cu laminorul pentru tras oțelul în bare de diferite dimensiuni.

Pentru prelucrarea întregii cantități de fontă a combinatului, este în lucru o nouă oțelărie și, de asemenea, un nou laminor „bluming".

După parcurgerea depresiunii Hațegului, drumul a urmat valea Bistrei și culoarul Timiș-Cerna, create de o serie de falii. Odată cu producerea acestor falii, relieful s-a lăsat cu aproape 1000 m. la nord de Bistra și la vest de Timiș-Cerna. O consecință importantă a acestui fapt a fost ieșirea la iveală, prin crăpăturile scoarței pămîntului, a diferitelor minereuri, atît în munții Poiana Ruscăi și Munții Apuseni, cît și în munții Banatului.

Insula granitică Ada-Kaleh, aflată în apele Dunării cam la 3 km. mai jos de Orșova, este mai veche decît bătrînul fluviu, și măsoară circa 1.700 m. lungime și 400 m. lățime. Cei 480 locuitori ai insulei, care vorbesc un dialect turco-sîrbo-romîn, lucrează astăzi mai mult în cooperativa de confecții și cooperative de țigări. Pentru cine n-a văzut insula de mai mulți ani, ea apare astăzi mult schimbată, peste tot fiind curățenie, ordine și bună dispoziție. Abundența de smochini de pe insulă este un indiciu că iarna este aici destul de blîndă.

În aval de insulă, excursioniștii au putut observa, de pe șoseaua care întovărășește cursul Dunării, cum în dreptul Porților de Fier apele fluviului se sparg de stîncile granitice aflate la mică adîncime și, din această cauză, navigația se face aici, cînd debitul de apă al Dunării este mic, pe canalul din dreptul malului iugoslav, lung de peste 2 km. Asupra originii trecătorii Dunării la Porțile de Fier s-au reanimitit la fața locului ipotezele existente, în special ipoteza captării și ipoteza existenței unei văi antecedente, care pare mai verosimilă.

La Turnu-Severin s-a vizitat șantierul naval, cel mai vechi din țara noastră, care în anul 1958 împlinește 100 ani de existență. În afară de vechiul șantier (șantierul mic), s-a construit aici „șantierul mare", la circa 3 km. de primul. Din ambele șantiere les anual circa 50 vapoare fluviale și maritime, cu un tonaj pînă la 2.000 tone anual fiecare. Multe din vasele noastre pescărești marine sînt provenite de la șantierul naval din T. Severin.

Din acest oraș pitoresc drumul s-a continuat pînă la Craiova, iar de aici, pe la Caracal — Roșiori — Alexandria — București.

Toate aceste cunoștințe vor fi de un real folos în munca de instruire și educare a elevilor de către profesorii de geografie.

prof. GHEORGHE TEODORESCU
București.

MUNCĂ ȘI JOC ÎN GRĂDINIȚE

Numeroși educatori și activiști pe tărîm preșcolar nu reușesc să deosebească sfera și conținutul activităților la liberă alegere de cea a jocului la liberă alegere, a jocului de creație — ceea ce este cu totul altceva. Acest lucru a ieșit la iveală și cu prilejul ultimului cerc pedagogic al educatoarelor. Pornindu-se de la ideea că „jocul este activitatea de bază a copiilor preșcolari", printre celelalte materiale bibliografice recomandate educatoarelor pentru tratarea referatului ce trebuia prezentat la cercul pedagogic, a fost indicată și „Metodica jocului de creație". Atît referatul cît și discuțiile purtate în cadrul cercului nu au putut face o delimitare între jocurile de creație și activitățile la liberă alegere ale preșcolarilor, tratîndu-se aceste două probleme distincte, ca una singură.

Este adevărat că în manualul de pedagogie preșcolară, Sorokina arată, ca o considerație generală, că jocul este activitatea de bază a copiilor preșcolari. A lua, însă, o formulă teoretică și a nu o trece prin verificare practică este o serioasă lipsă, iar dacă ea a fost trecută în practică și nu s-au putut desprinde variatele ei aspecte și văditele deosebiri, aceasta denotă superficialitate în aplicarea teoriei la practică, lucru condamnabil pentru orice educatoare sau activist preșcolar.

Treptat și pe nesimțite educatoarea are datoria ca, paralel cu jocul — sau îmbinat cu jocul — să introducă și unele elemente de activitate serioasă, de muncă. Chiar dacă de multe ori ele se desfășoară sub formă de joc (jocurile didactice) copiii trebuie să lucreze ceva sub îndrumarea educatoarei.

Ei încep astfel să se deprindă că trebuie să facă nu numai ceea ce vor ei, ci și ceea ce trebuie. Treptat, aspectul de muncă, minim la început în cadrul acestor activități obligatorii, capătă o importanță tot mai mare, pe măsură ce copiii trec dintr-o grupă în alta. Obținînd rezultate din ce în ce mai bune în munca depusă în cadrul activităților obligatorii, pe parcelă, sau la colțul naturii vii, copilul începe să îndrăgească această muncă și să o practice nu numai atunci cînd îi este impusă, ci și liber, la alegere. Acest fenomen se observă tot mai vădit în grupa mijlocie spre sfîrșitul anului și mai ales în grupa mare, cînd, în prima și a treia etapă, tot mai mulți copii se alătură mai curînd grupului care lucrează decît grupului care se joacă.

În aceste două etape, copiii lucrează sau se joacă la alegere. De exemplu, avînd la dispoziție material de construcție și diferite jucării sau obiecte, copilul își alege o cantitate oarecare de material, din care va construi o fabrică, un pod sau un tren. El va fi zidar sau mecanic. Poate chema și alți copii la jocul lui, poate schimba tema jocului sau o poate complica, introducînd și păpușile care conduc locomotiva sau fac anumite servicii — o păpușă este pusă de santinelă lîngă podul peste care trece trenul etc. Copilul are deci libertatea să se joace cum vrea, să-și aleagă singur tema jocului, materialul necesar, tovarășii de joc; el își fixează singur regulile jocului și decide începutul sau sfîrșitul lui. Acesta este jocul la liberă alegere al copilului, cînd creează și se manifestă independent.

Dar dacă în același timp, tot în etapa I-a sau a III-a, un copil cercetează o carte cu poze, altul termină de confecționat o jucărie începută la activitatea obligatorie, iar altul modelează sau desenează, acești copii nu se mai joacă, ci lucrează la liberă alegere. Ei rețin și aplică în drumările educatoarei, primite în cursul activităților obligatorii. De asemenea ei reține și respectă anumite reguli care au fost fixate în executarea unei lucrări. Cînd pictează va muia puțin pensula în apă, ca să nu murdărească foaia, cînd folosește plastilina nu va lucra direct pe măsuță ci pe planșetă.

Activitatea aceasta netînd impusă, ci aleasă de copii, este o activitate la alegere, o muncă independentă a copiilor. În acest fel de activitate, la alegere, copiii, fie ei preșcolari sau școlari, au satisfacția obținerii unor rezultate ale muncii lor independente, cu prilejul căreia și-au putut manifesta priceperea și însușirea cunoștințelor căpătate în clasă.

Ei muncesc de dragul de a munci, manifestă independență și inițiativă. Acestui fel de activitate trebuie să i se acorde toată atenția, mai ales în grupa mare de copii, cînd aceștia sînt pregătiți pentru școala elementară, unde se pune mare bază pe munca independentă a copilului.

Se întîmplă de multe ori, în grădiniță, că unii copii ies de la ora de activitate obligatorie și nu se alătură imediat grupului de copii care se joacă, ci cer educatoarei să le pună la dispoziție hîrtie din care să facă vaporașe, bărci și coifuri. Imediat ce termină de lucru, ei se alătură grupului care se joacă și propun copiilor să se joace împreună „de-a bărcile pe mare" sau „de-a marinarii". Într-o clipită ei aleg un „căpitan de vapor" care poartă un coif în loc de beretă, dar căruia-i atîrnă la spate o fîșie de hîrtie drept panglică, și care, luîndu-și rolul în serios, strînge pe loc echipajul de marinari, aliniază bărcuțele și vaporașele. Se încinge un joc minunat, după reguli fixate de copii, pe care-l conduc singuri și al cărui subiect se dezvoltă în conformitate cu cunoștințele căpătate.

Iată cum, în cadrul aceleiași etape, copiii au și lucrat la liberă alegere, confecționînd coifurile, vaporașele și bărcile necesare ca material auxiliar jocului — și apoi s-au și jucat liber. Ei au făcut două lucruri bine distincte: au lucrat și s-au jucat. Aceste două forme nu se pot confunda.

Dar sînt activități care se continuă și decurg din activitățile obligatorii în etapele I-a și a III-a din regimul zilei. Un copil, lipsind de la grădiniță două sau trei săptămîni, a pierdut cîteva ore de activități obligatorii, de lecții, în care educatoarea a învățat grupa mijlocie numărarea succesivă pînă la 4 și raportarea numărului la obiect. Pentru aceasta, educatoarea, după ce a terminat lecția cu ceilalți copii și a trecut grupa la activități și jocuri la alegere, lucrează în mod individual cu acest copil, pentru a-l ajuta să-i ajungă pe ceilalți. Lucrul acesta ea l-a făcut și la lecție, dar în mai mică măsură.

La fel își propune să lucreze în mod special și cu un copil care nu pronunță bine cuvintele, spunînd în loc de „d" „t" și eliminînd pe „r". Deschizînd o revistă din colecția „Luminița", educatoarea citește copilului și îl pune să repete versurile. Astfel, educatoarea, prin munca individuală, reușește să aducă la nivelul grupei respective copiii rămași în urmă, să corecteze defectele de vorbire ale unora din ei sau să perfecționeze deprinderile tehnice ale altora.

Iată deci că etapa I-a și a III-a a programului zilei în grădiniță prezintă aspecte de activitate și joc care ridică serioase probleme pentru o educatoare bine pregătită și conștiincioasă. În primul rînd, educatoarea trebuie să știe să distingă cele trei aspecte din etapa I-a și a III-a: a) joc de creație, b) activitate la alegere și c) munca individuală cu anumiți copii cu care, un timp oarecare, e nevoie să se ducă o muncă în plus.

În al doilea rînd, educatoarea trebuie să se îngrijească și să pună la dispoziție material pentru jocurile la alegere ale copiilor (material care să sugereze subiectul jocului și să-i îmbogățească conținutul) și material sau lucrări pentru activitățile la alegere. Pentru cei cu care trebuie să se lucreze individual, ea trebuie să-și fixeze anumite sarcini legate de problemele deja efectuate cu grupa, să-și procure material și să-și dozeze timpul în așa fel încît acești copii să nu fie supraîncărcați, obosiți.

A treia și cea mai grea sarcină a educatoarei este îmbinarea celor trei aspecte de activitate, supravegherea și conducerea lor simultană.

Educatoarea trebuie să meargă pe linia de a încuraja, în același timp, atît activitatea la alegere, cît și jocul, să stimuleze fiecare inițiativă și să conducă în mod tacit atît jocul, cît și activitatea liberă; să știe să vadă importanța fiecăreia din ele și să le privească în mod cu totul separat, fără a confunda jocul cu munca, tocmai pentru a putea scoate în evidență valoarea instructiv-educativă a fiecărei forme, pentru a putea îmbunătăți metodele de conducere a acestor forme de activitate — joc și muncă.

Este foarte important ca educatoarea să știe să păstreze caracterul benevol al acestor forme de activitate. Punînd la dispoziția copiilor material variat, aceștia își vor alege forma de activitate și accesoriile necesare, iar educatoarea va profita de această alegere și, pe neobservate, se va alătura acelui grup sau copil pe care-l urmărește și pe care l-a vizat, pentru a-i verifica cunoștințele, pentru a i le întregi, pentru a i le fixa.

Dacă o fetiță răsfoiește o carte cu poze, educatoarea, ca și cum întîmplător ar trece pe lîngă ea, o va pune să denumească obiectele desenate, care cuprind sunetul „r" (foarfecă, degetar, cositor etc.). Tot pe neobservate va purta o discuție cu un copil care confundă culoarea verde cu albastru și care se străduiește să-și termine rama începută la lecția de lipituri. Cu o întrebare verifică temeinicia însușirii denumirii diferitelor culori.

Trece apoi la grupul care se joacă liber „de-a trenul" și care este agitat pentru că doi din jucători, la un moment dat, își reclamă același rol. Amîndoi vor să stea pe locomotiva făcută din două scaune și să fie mecanici.

După ce a trecut și pe la grupul celor care lucrează, și al celor care se joacă, educatoarea, timp de 5—7 minute poate să se ocupe de unul din copiii cu care și-a propus să lucreze individual, fără să piardă, însă, din ochi grupul mare de copii. Conducerea simultană este o problemă pentru educatoare numai dacă ele nu reușesc să vadă conținutul și importanța, separat, a fiecăreia

VARŞOVIA: CONFERINŢA MONDIALĂ A EDUCATORILOR

ION NISTOR
preşedinte al C.C. al S.M.I.C.

În zilele de 20—29 august a.c. au avut loc la Varşovia lucrările Conferinţei mondiale a educatorilor. Conferinţa a fost convocată din iniţiativa F.I.S.E. şi ca a avut ca scop să discute importante probleme în legătură cu situaţia şcolii şi a educatorilor din toată lumea şi îmbunătăţirea ei. La lucrări au participat, ca delegaţi, observatori sau invitaţi, învăţători şi profesori din 57 de ţări, reprezentanţi ai organizaţiilor sindicale afiliate şi neafiliate la F.I.S.E., precum şi membri ai unui număr important de organizaţii naţionale autonome independente. Au fost prezenţi de asemenea reprezentanţi ai Biroului Internaţional al învăţământului de la Geneva, ai UNESCO, ai Federaţiei democrate mondiale a femeilor (F.D.M.F.), ai Federaţiei internaţionale a profesorilor din învăţământul secundar oficial (FIPESO) şi ai F.S.M.

Conferinţa a constituit o importantă etapă în realizarea unităţii internaţionale a învăţătorilor şi profesorilor. Ea a reunit reprezentanţi a peste 7 milioane de educatori din cei 11 milioane existenţi în lume, care, discutînd liber problemele de pe ordinea de zi, au ajuns la puncte de vedere comune în privinţa drumului pe care trebuie să se dezvolte acţiunea unită în vederea îmbunătăţirii situaţiei şcolii şi a educatorilor din lumea întreagă.

Pe ordinea de zi a Conferinţei au fost înscrise patru probleme: 1) Situaţia şcolii şi a învăţătorilor şi profesorilor din lumea întreagă. Cum trebuie ea îmbunătăţită; 2) Educaţia tineretului în spiritul patriotismului şi al prieteniei între popoare; 3) Căile unităţii internaţionale a educatorilor şi 4) Organizarea Zilei mondiale a Chartei educatorilor.

Cu toată diversitatea de opinii politice şi de credinţe religioase care au caracterizat pe participanţii la Conferinţă, aceasta a reflectat unitatea de vederi în problemele dezvoltării viitoare a şcolii şi a educaţiei tineretului, în raport cu cerinţele vieţii contemporane. Deşi raportorii, coraportorii şi participanţii la discuţii aparţineau unor partide politice şi organizaţii naţionale cu orientări diferite, ei au avut aceleaşi puncte de vedere în problemele discutate, animaţi fiind de aceeaşi dorinţă — consolidarea unităţii mondiale a educatorilor, asigurarea drepturilor şi libertăţilor profesionale, dezvoltarea şcolii, educarea în spirit democratic a tineretului, apărarea păcii şi întărirea prieteniei între popoare.

Situaţia şcolii şi a educatorilor

Comitetul de organizare a Conferinţei a considerat necesar să pună în discuţia reprezentanţilor imensei majorităţi a educatorilor din lume, în primul rînd, problema situaţiei şcolii şi a educatorilor, posibilitatea de a o îmbunătăţi — ca cea mai arzătoare problemă care preocupă pe toţi în cel mai înalt grad în momentul de faţă, chiar dacă ea se pune în forme foarte diferite, după condiţiile concrete din fiecare ţară.

La această problemă s-a prezentat raportul profesorului Gueye Abdoulaye, membru al Sindicatului profesorilor din Senegal, precum şi coraportele prof. Faysal Chaik-el-Ard vicepreşedinte al Federaţiei educatorilor din Siria, al profesorului Seliki Niyahara de la Facultatea de pedagogie a Universităţii din Tokio, al profesorului Pasquale Lemme, consilier tehnic în Ministerul Educaţiei din Brazilia, al dr. W. Dorst, director al Institutului central de pedagogie din Republica Democrată Germană.

Rapoartele, coraporte şi discuţiile care au urmat în legătură cu această problemă au scos la lumină o extremă inegalitate în ce priveşte dezvoltarea sistemelor de învăţămînt.

În ţările coloniale marea majoritate a copiilor nu sînt cuprinşi în învăţămîntul primar. De aceea este mare numărul analfabeţilor. În Somalia britanică şi italiană, de exemplu, 99,9% din populaţie este analfabetă; în India şi Egipt, ţări devenite independente dar unde urmele colonialismului nu s-au şters încă, sînt 81%, respectiv 78% analfabeţi.

În ţările capitaliste industrializate, cum sînt cele din Europa occidentală, de exemplu, şcoala are o situaţie mult inferioară nevoilor şi posibilităţilor actuale. Învăţămîntul se desfăşoară în condiţii grele, cu lipsă de localuri şi de profesori, cu clase supraîncărcate, uneori pînă la peste 60 de elevi. În aceste ţări învăţămîntul secundar şi tehnic este insuficient în raport cu cerinţele populaţiei şi nevoile statului. Statele capitaliste afectează educaţiei fonduri extrem de mici din cauza cheltuielilor mari pentru înarmare. În această situaţie, învăţătorii şi profesorii, în colaborare cu toate elementele progresiste luptă pentru îmbunătăţirea condiţiilor învăţămîntului.

În ţările socialiste s-au realizat mari progrese în ceea ce priveşte dezvoltarea şcolii, lichidarea analfabetismului, extinderea învăţămîntului secundar, tehnic şi superior. Desigur, însă, că şi aici se pune problema îmbunătăţirii continue a învăţămîntului, paralel cu dezvoltarea în ritm viu a întregii vieţi sociale.

Au fost ridicate şi probleme privitoare la conţinutul învăţămîntului. S-a arătat, de pildă, că în ţările coloniale, în puţinele şcoli în care sînt educaţi copiii, învăţămîntul se desfăşoară în spiritul metropolei, urmînd tendinţe de asimilare. Învăţămîntul secundar şi mai ales învăţămîntul superior sînt foarte greu accesibile autohtonilor. Proporţia profesorilor şi elevilor autohtoni este mult inferioară celei a profesorilor şi elevilor de origină metropolitană. În Algeria, de exemplu, în învăţămîntul oficial sînt numai 500 de educatori de origină musulmană, dintr-un total de 15.000. O altă latură caracteristică învăţămîntului în ţările coloniale este discriminarea rasială. În Africa de Sud, de exemplu, în plin secol XX este legiferată segregaţia rasială în şcoală. Discriminarea rasială este de asemenea de mare actualitate în Statele Unite ale Americii, unde trăiesc aproape 14.000.000 negri. Şcoala din ţările coloniale este folosită în sprijinul menţinerii sistemului colonial. Conţinutul învăţămîntului este conceput în funcţie de nevoile şi interesele burgheziei din metropolă. Manualele şcolare nu sînt adaptate nici condiţiilor concrete, nici nevoilor poporului.

Reprezentantul profesorilor din Africa de Sud a subliniat în mod deosebit în cuvîntul său problema discriminării rasiale. El a arătat că africanii sînt privaţi de drepturi cetăţeneşti, nu au dreptul de vot, nu au dreptul de a intra la teatru, biblioteci publice. Programele de învăţămînt sînt diferite în şcolile albilor şi în şcolile africanilor. Salariul profesorilor este la cel mai scăzut nivel din scara salariilor. Foarte mulţi profesori sînt scoşi din învăţămînt sau închişi pentru cauze politice. Învăţămîntul religios ocupă un loc preponderent în programă şi lipseşte cu totul studiul istoriei, ştiinţelor naturii, geografiei. Indigenii nu pot frecventa universităţile din Johanesburg şi Capetown. În concluzie, reprezentantul Africii de Sud a arătat că profesorii combat prin toate mijloacele politica guvernului sudafrican, care aminteşte foarte bine politica nazistă. În numele mişcării sudafricane de eliberare roagă pe participanţii la Conferinţă să aducă la cunoştinţa lumii întregi situaţia profesorilor şi a şcolii din Africa, pentru a se porni acţiuni în sprijinul lor.

În ţările capitaliste, fără să existe o discriminare legală, învăţămîntul secundar, tehnic şi superior este accesibil în special copiilor claselor privilegiate. Învăţămîntul corespunde nu nevoilor poporului, ci în special intereselor claselor conducătoare. El tinde să menţină inegalitatea culturală între diferitele clase sociale în favoarea copiilor din clasele privilegiate şi educă copiii în spiritul individualismului burghez.

În coraportul său, dr. Werner Dorst, directorul Institutului central de pedagogie din R.D.G., a arătat drumul diferit pe care este călăuzit tineretul în cele două state germane. În R.F.G. educaţia tineretului merge pe un drum periculos, călăuzită fiind de interesele cercurilor militariste. Introducerea noului obiect de învăţămînt, denumit „Cunoaşterea Răsăritului", are scopul să dezvolte şovinismul în rîndurile tineretului. În acelaşi timp, în Republica Democrată Germană se face totul pentru ca prin noi programe de învăţămînt, noi manuale, prin literatură, teatru pentru copii, sport să se distrugă orice urmă a spiritului militarist, de supraestimare şi şovinism din vechea educaţie.

Pe pămîntul german se dezvoltă acum două şcoli cu sisteme opuse, dar aceasta nu înseamnă că sînt opuse interesele învăţătorilor şi profesorilor din cele două state germane. Participanţii la Conferinţa de la Varşovia din cele două Germanii au constituit o singură delegaţie, care a avut aceleaşi puncte de vedere în toate problemele discutate. Învăţătorii şi profesorii germani înţeleg că principala lor sarcină actuală este să lupte pentru libertăţi şi drepturi democratice ale profesorilor din toată Germania, pentru o şcoală democrat.că.

În ţările socialiste structura şcolii corespunde nevoilor imediate şi viitoare ale societăţii. Aici învăţămîntul este democratic, copiii celor ce muncesc pot învăţa pînă la calificarea cea mai înaltă.

În intervenţiile lor, delegaţiile R.P. Romînă şi R. Cehoslovacă, referindu-se şi la problema 1-a de pe ordinea de zi privitoare la situaţia şcolii şi a profesorilor, au arătat pe scurt ce se poate realiza pentru şcoală şi învăţămînt într-un stat de democraţie populară, unde şcoala este pusă în slujba poporului şi unde clasa muncitoare, condusă de partidul ei, acordă toată grija dezvoltării tineretului, pregătirii lui pentru viaţă, educării lui în spiritul păcii şi prieteniei între popoare. În revoluţia culturală care se desfăşoară în aceste ţări se creează şcolii condiţii mereu mai bune de dezvoltare. Elevii primesc o pregătire realist-ştiinţifică şi politehnică. De la an la an se extinde reţeaua de şcoli de toate gradele, în care fiii celor ce muncesc au acces larg. De asemenea, muncitorii au posibilitatea să-şi întregească studiile pînă la cel mai înalt grad.

Şcoala pregăteşte copiii şi adolescenţii pentru viaţa pe care o vor duce mîine în statul socialist cu cea mai înaltă cultură şi cea mai dezvoltată tehnică. Ea formează patrioţi care să-şi iubească ţara şi care să respecte celelalte popoare.

Există trăsături comune în lupta pentru bunul mers al învăţămîntului

Situaţia şcolii fiind diferită, diferite vor fi de la o ţară la alta mijloacele pentru a o îmbunătăţi. Dar, cu toate caracteristicile naţionale determinate de realităţile concrete din fiecare ţară, cu toate formele proprii şi originalitatea metodelor, există totuşi trăsături comune.

În toate ţările coloniale găsim revendicări asemănătoare, de pildă acelea privitoare la pregătirea şi perfecţionarea unui personal autohton, care să lucreze în şcoli, sau lupta pentru şcolarizarea copiilor, îmbunătăţirea programelor în sensul adaptării lor la nevoile maselor populare, la îmbunătăţirea condiţiilor de muncă şi de viaţă ale cadrelor didactice. Se duce de asemenea lupta neobosită pentru libertate şi drepturi democratice pentru profesori. Această luptă se încadrează în mişcarea generală de eliberare pe care o duce întregul popor în fiecare din aceste ţări.

În ţările capitaliste se duce lupta pentru caracterul laic al învăţămîntului, pentru un învăţămînt ştiinţific. Profesorii şi învăţătorii din aceste ţări duc luptă unită cu părinţii, elevilor, cu muncitorii, cu întregul popor pentru o politică şcolară democratică.

În ţările socialiste dezvoltarea planificată a tuturor domeniilor vieţii sociale duce la dezvoltarea şcolii. Paralel cu eforturile statului, în acest sens, sindicatele joacă un mare rol în promovarea intereselor şcolii şi educatorilor.

Conferinţa a subliniat cu putere faptul că, deşi lupta pentru îmbunătăţirea situaţiei şcolii şi a cadrelor didactice are caracteristici naţionale, se desfăşoară în condiţii foarte diferite, pentru succesul ei toţi educatorii din lume trebuie să colaboreze în spiritul unei strînse solidarităţi internaţionale. Studiul diverselor experienţe naţionale, dezvoltarea schimbului de delegaţii, de materiale documentare, organizarea unor conferinţe şi seminarii internaţionale sînt menite să ajute la desfăşurarea unor acţiuni comune încununate de succes pentru îmbunătăţirea situaţiei învăţămîntului şi educatorilor din lumea întreagă. Lupta comună trebuie să se îndrepte în primul rînd împotriva cursei înarmărilor, obstacolul cel mai mare în calea dezvoltării învăţămîntului din lumea întreagă. Datoria profesorilor este să salveze tînăra generaţie de pericolul războiului, de ameninţarea bombei atomice şi cu hidrogen. Rolul mişcării internaţionale a educatorilor este să dezvolte spiritul de colaborare internaţională şi să crească unitatea sindicală internaţională în scopul educării tineretului în spiritul libertăţii, democraţiei şi păcii, în scopul îmbunătăţirii condiţiilor lor de muncă şi de viaţă.

Educaţia tineretului în spiritul patriotismului şi al prieteniei între popoare — sarcină de seamă

Participanţii la Conferinţă au manifestat un mare interes pentru problemele educaţiei patriotice a elevilor. Referatul „Educaţia tineretului în spiritul dragostei de patrie şi prieteniei între popoare" întocmit de I. A. Kairov, preşedintele Academiei de ştiinţe pedagogice din R.S.F.S.R., a privit problema sub toate aspectele şi a arătat căile curente folosite de şcoala sovietică în acest scop. Au luat apoi cuvîntul reprezentanţi ai profesorilor vietnamezi, maghiari, japonezi, polonezi, bulgari şi alţii.

S-a subliniat de la început că una din sarcinile cele mai importante care revine pedagogilor din lumea întreagă în lupta pentru apărarea păcii o constituie educarea copiilor şi tineretului în spiritul patriotismului şi prieteniei între popoare.

Această sarcină porneşte de la necesitatea coexistenţei statelor cu sisteme politice şi economice diferite şi de la relaţiile care trebuie să aibă drept scop pacea, securitatea, independenţa şi prietenia popoarelor, precum şi lupta împotriva cosmopolitismului şi naţionalismului şovin.

S-a făcut o temeinică analiză a esenţei patriotismului, a conţinutului său şi s-a insistat asupra formelor în care se exprimă dragostea de patrie şi sentimentul de prietenie cu alte popoare. În educarea elevilor în spiritul patriotismului s-a arătat că trebuie să se ţină seama de condiţiile specifice din fiecare ţară.

Vorbind despre patriotismul sovietic raportul prof. I. A. Kairov a arătat condiţiile sociale, economice şi politice care au fost create în urma Marii Revoluţii din Octombrie, care a dus la desfiinţarea claselor exploatatoare şi la închegarea unităţii moral-politice a poporului. Patriotismul sovietic constituie izvorul, temelia eroismului şi a moralităţii care se manifestă în toate sectoarele de viaţă şi activitate.

Discuţiile s-au referit în cea mai mare parte la căile şi mijloacele prin care se dezvoltă la elevi dragostea de patrie şi sentimentul de prietenie cu alte popoare, începînd de la copii din instituţiile preşcolare.

Principalul mijloc în această complexă activitate educativă îl constituie predarea obiectelor de învăţămînt prin care elevii învaţă să cunoască şi să preţuiască limba poporului, trecutul patriei, cu monumentele lui glorioase, creaţiile poporului, figurile de eroi, de oameni de ştiinţă şi artă, frumuseţile şi bogăţiile ţării, realizările obţinute de oamenii muncii în procesul marilor transformări revoluţionare.

Totodată, prin predarea obiectelor de învăţămînt, elevii cunosc viaţa altor popoare, istoria şi geografia ţărilor respective, contribuţia pe care aceste popoare au adus-o şi o aduc în patrimoniul culturii universale.

S-a arătat că lectura în afară de clasă, discuţiile cu caracter etic, audierea unor emisiuni speciale la radio şi vizionarea celor de televiziune, schimbul reciproc de delegaţii, extinderea turismului pentru copii, corespondenţa între colective de elevi şi între elevi, aniversarea unor oameni mari care au muncit pentru progresul omenirii, a unor luptători pentru onoarea, libertatea şi independenţa patriei, aniversarea unor date şi evenimente care aduc o contribuţie în promovarea ideilor de pace şi prietenie între popoare constituie de asemenea mijloace importante pentru a dezvolta la elevi dragostea de patrie şi prietenia cu alte popoare.

Specificul fiecărei ţări, determinat de trecutul ei istoric, de condiţiile social-politice, de cultura şi civilizaţia lor, de problemele naţionale prezente şi de viitor dau un colorit deosebit procesului de educaţie a patriotismului la elevi.

Aşa, de exemplu, în Republica Democrată Germană problema centrală care stă în faţa şcolii ca şi a întregului popor german este unificarea patriei pe baze paşnice şi democratice. În procesul de educare a patriotismului acesta urmează să fie obiectivul principal. Aceleaşi sarcini se pun şi în faţa şcolii din Republica Democrată Vietnam în acţiunea de educare a elevilor.

Educaţia patriotismului pune probleme deosebite în ţările care se găsesc sub influenţă străină. Astfel, în cuvîntul său, delegaţia japoneză a arătat condiţiile extrem de grele în care luptă educatorii în această ţară pentru democratizarea şcolii, împotriva imperialismului american şi a monopoliştilor japonezi, care promovează şi în rîndurile copiilor politica de naţionalism şovin şi de cosmopolitism.

Educatorii japonezi opun acestei politici o largă mişcare democratică pentru a feri tineretul de aceste influenţe nefaste. Filmul documentar japonez „Nikkyoso", care a fost prezentat în faţa participanţilor la Conferinţă, a ilustrat cîteva aspecte din această luptă. În film se vede clar cum educatorii japonezi, organizaţi în sindicatul „Nikkyoso", desfăşoară puternice demonstraţii de stradă, care se sfîrşesc uneori prin ciocniri violente cu poliţia japoneză, pentru drepturile şi libertăţiile educatorilor şi copiilor, pentru apărarea instituţiilor şcolare împotriva transformării lor în baze militare americane.

Sindicatul „Nikkyoso", de comun acord cu populaţia din Japonia, care luptă pentru pace, a adresat guvernului un energic protest în care spune răspicat: „Noi nu vom trimite tinerii pe cîmpurile de bătălie".

Educatorii japonezi întreprind numeroase acţiuni pe linia educării tineretului în spiritul dragostei de patrie şi al prieteniei între popoare. O iniţiativă luată în acest sens este publicarea cărţii „Copiii lumii", care cuprinde lucrări ale copiilor din numeroase ţări ale globului. S-a propus ca această carte să fie editată şi difuzată în toate ţările, ca un puternic mijloc de educare a elevilor în spiritul prieteniei între popoare.

În ţările coloniale şi dependente lupta educatorilor împotriva asupritorilor se răsfrînge în cadrul şcolii prin tot mai multe acţiuni menite să ducă la democratizarea învăţămîntului şi la promovarea ideilor de patriotism fierbinte faţă de popor.

Dorinţa de unitate s-a afirmat cu putere

Cu prilejul discutării tuturor problemelor de pe ordinea de zi, s-a afirmat ca o concluzie firească dorinţa educatorilor de a strînge rîndurile, de a duce, în colaborare, lupta pentru bunul mers al învăţămîntului. În rezoluţiile elaborate de fiecare din cele 6 comisii şi care au fost apoi aprobate de Conferinţă se exprimă limpede şi ferm dorinţa de a întări unitatea cadrelor didactice şi se stabilesc căile concrete care se vor folosi în acest scop.

Conţinutul rezoluţiilor dovedeşte că s-a căzut de acord asupra unor importante măsuri concrete, care vor contribui la întărirea unităţii şi colaborării educatorilor din lumea întreagă.

Conferinţa apreciază că acţiunea unită, internaţională, a profesorilor se poate realiza prin:

— schimb de delegaţii, întîlniri, seminarii, conferinţe regionale şi internaţionale, cu care prilej să se discute problemele noi puse de dezvoltarea şcolii şi mişcarea sindicală; organizarea de expoziţii şi schimbul de publicaţii, corespondenţă şi material didactic; organizarea unor campanii internaţionale comune cu teme ca: înlăturarea discriminărilor în şcoală, lupta pentru menţinerea păcii şi pentru dezarmare.

Pentru realizarea acestor sarcini s-a constituit un comitet de coordonare compus din reprezentanţi F.I.S.E. şi ai unor organizaţii de învăţători şi profesori din diverse regiuni ale lumii.

Acest comitet se va întruni odată pe an, pe cît posibil, în diferite părţi ale lumii. Comitetul va convoca o Conferinţă mondială a învăţătorilor şi profesorilor în perioada celor 3 ani care vor urma.

S-a făcut Conferinţei propunerea unanimă de a se institui o Zi mondială a Chartei educatorilor, propunere care a fost adoptată. Scopul acestei zile este să facă pe profesori conştienţi de drepturile şi obligaţiile lor, incluse în Chartă, să dezvolte printre învăţători şi profesori solidaritatea internaţională.

Această zi trebuie să se sărbătorească în spiritul unităţii de acţiune a organizaţiilor naţionale şi internaţionale, indiferent dacă învăţătorii şi profesorii sînt sau nu membri unui sindicat. S-a adoptat, ca zi a Chartei educatorilor, data de 20 noiembrie.

În ţările în care scopurile Chartei şi drepturile învăţătorilor au fost deja realizate, această zi poate să ia forma unei sărbători care să exprime într-o formă solemnă ferma hotărîre de a îmbunătăţi încă mai mult condiţiile de viaţă şi de muncă în şcoli, în timp ce în celelalte ţări în această zi învăţătorii şi profesorii îşi vor lua angajamentul să continue lupta pentru realizarea scopurilor incluse în Charta lor.

Pentru asigurarea succesului acestei zile vor fi folosite larg diferite mijloace de publicitate: presă, reuniuni, conferinţe, radio. De asemenea, la organizarea acestei zile trebuie să-şi dea contribuţia autorităţile publice şi întreaga societate. Nu numai profesorii sînt răspunzători de educaţia tineretului, ci societatea întreagă. Lupta pentru îmbunătăţirea vieţii şi muncii învăţătorilor şi profesorilor este o problemă a societăţii şi trebuie realizată cu ajutorul ei, prin efort general.

O comisie care s-a creat va lua legătura cu alte organizaţii care n-au fost prezente la lucrările de la Varşovia, pentru a se alătura la această acţiune a sărbătoririi Zilei mondiale a Chartei.

*

În comisii s-au mai discutat şi problemele privitoare la pregătirea profesională a tineretului, precum şi cele referitoare la activitatea tinerilor pedagogi. În comisia pentru învăţămîntul profesional şi tehnic s-a ajuns la concluzia că tineretul trebuie să fie pregătit în raport cu noua dezvoltare a tehnicii şi a nevoilor societăţii.

În concluzie, s-a arătat că învăţătorii şi profesorii trebuie să se ocupe de această problemă colaborînd strîns, şi direct, cu toate forţele interesate în progresul economic, social şi cultural — în mod deosebit cu clasa muncitoare.

Sistemul pregătirii profesionale aplicat în ţările socialiste s-a bucurat de o deosebită apreciere. Delegaţii din celelalte ţări au arătat interes deosebit faţă de experienţa la care au ajuns în acest domeniu.

Conferinţa mondială a profesorilor a propus diferitelor organizaţii, interesate în problema pregătirii profesionale, crearea unui Comitet internaţional al învăţămîntului tehnic şi al pregătirii profesionale, care să organizeze întîlniri şi schimburi de materiale documentare şi care să desfăşoare o largă campanie pe arena internaţională pentru o pregătire profesională democratică.

În secţia care a discutat problemele tinerilor educatori s-a ajuns la formarea unei comisii care şi-a propus să strîngă informaţii cu privire la condiţiile de muncă ale tinerilor profesori.

Pe baza acestor informaţii se va desfăşura o acţiune susţinută pentru obţinerea unor condiţii mai bune de muncă.

Toţi într-un glas împotriva nedreptăţii

În Conferinţă s-a afirmat cu deosebită putere hotărîrea unanimă de a duce luptă unită pentru îmbunătăţirea situaţiei şcolii şi a educatorilor, acolo unde ea este astăzi grea. Delegaţii unor ţări în care profesorii sînt privaţi de libertăţi democratice au propus Conferinţei adoptarea unor moţiuni de protest care să fie adresate guvernelor respective. S-au făcut apeluri către toţi educatorii din lume să sprijine lupta dreaptă pentru revendicările juste ale profesorilor din ţările în care învăţămîntul se desfăşoară în condiţii grele.

La propunerea delegatului Algeriei, Conferinţa a adoptat în unanimitate o moţiune de protest din partea reprezentanţilor a peste 7 milioane de pedagogi împotriva conflictului din Algeria, care creează o situaţie atît de grea şcolii şi educatorilor.

Un membru al delegaţiei franceze, luînd apoi cuvîntul, a declarat că educatorii francezi se desolidarizează total de politica guvernului francez în Algeria şi luptă pentru democratizarea învăţămîntului.

Educatorii greci, împiedicaţi să participe la lucrările de la Varşovia, au trimis Conferinţei un mesaj în care salută pe participanţi şi arată pe scurt situaţia grea a învăţămîntului din ţara lor. Mesajul arată, printre altele, lupta educatorilor greci pentru îmbunătăţirea învăţămîntului şi a situaţiei cadrelor didactice.

Mesajul vorbea apoi despre situaţia copiilor din Cipru, care sînt adesea ridicaţi din mijlocul familiilor lor. Educatorii greci au cerut Conferinţei mondiale a profesorilor şi învăţătorilor să sprijine apelul lor pentru încetarea măsurilor de represiune îndreptate împotriva şcolii, profesorilor, ca şi a tuturor celor ce muncesc, din Cipru.

Conferinţa a adoptat în unanimitate o moţiune care cere guvernului Guatemalei să elibereze din exil şi să repună în posturi pe educatorii privaţi de libertate sau îndepărtaţi de la catedră.

Conferinţa a aprobat moţiunea adresată guvernului din Venezuela, în care se cere eliberarea şi repunerea în drepturi a profesorilor expulzaţi.

Reprezentantul R. P. Ungare a ridicat în Conferinţă problema copiilor maghiari care, împinşi de elemente iresponsabile în perioada contrarevoluţiei din toamna anului 1956, se află acum departe de cămînele lor, în diferite ţări capitaliste. Cu toate cererile repetate ale părinţilor, autorităţile din aceste ţări nu le dau voie să se întoarcă acasă. Vorbitorul a cerut participanţilor la Conferinţă să sprijine cererea profesorilor maghiari, adresată guvernelor acestor ţări, pentru ca aceşti copii să poată reveni cît mai curînd în patrie.

Conferinţa mondială a educatorilor a răspuns favorabil apelului adresat de Sindicatul educatorilor japonezi, care invită pe toţi colegii din lume să susţină mişcarea pentru interzicerea bombelor atomice şi cu hidrogen, pentru a asigura securitatea şi fericirea omenirii, pentru ca toţi copiii din lume să poată să crească şi să se dezvolte liber.

★

Spiritul în care s-au desfăşurat lucrările Conferinţei a fost apreciat de reprezentantul U.N.E.S.C.O. Acesta, în cuvîntul său din ultima zi a Conferinţei, a subliniat necesitatea ca învăţătorii şi profesorii să pună învăţămîntul în slujba păcii şi progresului. El a arătat că această Conferinţă este foarte reprezentativă. Ea întruneşte reprezentanţi ai imensei majorităţi a învăţătorilor şi profesorilor din cele cinci continente. Îşi exprimă încrederea că se va realiza o unitate a educatorilor din lume.

Giuseppe Casadei, secretar al F.S.M., apreciază ca deosebit de pozitiv caracterul larg al Conferinţei, ca punct de plecare pentru schimbul de păreri şi prietenie strînsă între pedagogii din lumea întreagă.

Este evident, a spus el în continuare, că problemele pe care trebuie să le rezolve educatorii nu pot fi separate de cele ale tuturor oamenilor muncii. Obiectivele fundamentale sînt aceleaşi, chiar dacă fiecare categorie profesională are propriile ei probleme. Unitatea de luptă cu clasa muncitoare este o chestiune esenţială. Conferinţa a arătat că învăţătorimea a făcut încă un mare pas înainte pe acest drum.

Toţi participanţii la lucrările Conferinţei de la Varşovia au apreciat ca mare şi important pasul realizat în acele zile în vederea închegării unităţii internaţionale a cadrelor didactice. Conferinţa a dovedit forţa sa prin măsurile concrete pe care le-a luat, prin concordanţa de idei care s-a manifestat puternic şi clar în tot timpul lucrărilor şi în toate problemele. Ea a dovedit hotărîrea de luptă a învăţătorilor şi profesorilor pentru a înlătura piedicile, de orice natură, care stau astăzi în calea unui învăţămînt democratic. Numeroasele moţiuni care s-au adoptat în unanimitate vorbesc limpede despre această voinţă de fier a pedagogilor din lumea întreagă.

Aspecte de la Conferinţa mondială a educatorilor, de la Varşovia

Redacţia şi administraţia: Bucureşti, Piaţa Scînteii nr. 1, Telefon 7.60 10. Tiparul: Combinatul Poligrafic Casa Scînteii „I. V. Stalin" Bucureşti, Piaţa Scînteii, Abonamente: 1 an — 12,50 lei; 6 luni — 6,25 lei; 3 luni — 3,12 lei.